

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Cenzurno podjetje Slovenski poročevalec - Direktor: Rudi Janžura - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1, in 3, telefon 23-522 do 23-526 - Upravnik: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1, I/II, telefon 23-522 do 23-526 - Oglasiški oddelek: Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896 - Naročniški oddelek za ljubljanske naročnike telefon 20-463, za zunanje naročnike telefon 21-832 - Poštni predal št. 29 - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana 600-794-1-257 - Mesečna naročnina 230 din

ZDRAVICI PREDSEDNIKA TITA IN PREDSEDNIKA NASERJA

Prijateljstvo in sodelovanje

Oba državnika sta ocenila prijateljske odnose med ZAR in FLRJ kot ploden prispevek k utrditvi miru v tem delu sveta

Damask, 23. februarja (Tanjug) Sinoči je predsednik Naser priredil večerjo v čast predsednika Tita. Ob tej priložnosti sta državnik izmenjala zdravici. Predsednik Naser je pozdravil predsednika Tita, njegovo soprogo in sodelavce, ter dejal:

»Gospod predsednik, gospe in gospodje, zelo sem zadovoljen, da lahko izrazim vaši soprogi in vašim kolegom dobrodošlico tukaj v Damasku v srcu arabskega nacionalizma, kjer vi skupno z nami sodelujete pri praznovanju državnih obletnic. Ni dvoma, da ste občutili priručno dobrodošlico in sprejem, ki vam je privedel narod severnega področja ZAR, kakor tudi sprejema, ki ste ga doživeli v južnem področju ZAR. S takim sprejemom je narod v obeh področjih ZAR izrazil veliko občudovanje do vaše osebnosti in vašega dragega naroda. Vezel prijateljstva in sodelovanja med našimi narodi potrjujejo trdnost načel, ki smo jih mi že davno objavili in v katero verujemo. To so naša mednarodna sodelovanja in koeksistence med državami in narodi, za njihov napredek in krepitev mednarodnega miru.

Nadaljeval je borbo vse dotlej, dokler francoski imperializem ni bil odstranjen s tega dela sveta.

V času, ko ste vi z nami slavili v Kairu, Damasku in vseh krajih ZAR prvo obletnico, odkar smo proglasili Združeno arabsko republiko in zmagali arabskega nacionalizma. Narod ZAR občuduje in visoko cenil borbo velikega jugoslovanskega naroda in njegovo odločno stališče za svobodo in neodvisnost pod vašim modrim vodstvom, gospod predsednik. Vi ste nam pokazali najboljši primer, kako se čuva in brani svoboda. Vaš obisk v naši državi bo brez dvoma utrdil prijateljstvo in sodelovanje med našimi državama na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

Gospod predsednik, srečen sem, ker vam lahko izrečem dobrodošlico v Damasku, ter želim vam in jugoslovanskim narodom v svojem osebnem imenu in v imenu naroda ZAR slavo in napredek.

Prav tako bi želel poudariti, da smo mi v Jugoslaviji z velikim zanimanjem spremljali dogodke v tem delu sveta. Ni potreba, da bi govorili o naših stališčih in postopkih v zvezi s problemi in težavami, ki so se na tem področju pojavile v tem obdobju, ker vi in ves svet to dobro poznate. Hotel bi samo poudariti, da so bili narodi Jugoslavije vedno srečni, če so v kakršni koli meri lahko prispevali k reševanju teh problemov in zmagi vaše pravične stvari. Vaš trud, da bi to področje prišlo iz domene hladne vojne in da se narodom, ki tukaj žive, prizna polna pravica, da sami upravljajo s svojo usodo, da uredijo svoje medsebojne odnose z miroljubnimi sredstvi v skladu s svojimi pojoji in stremljenji, so imeli vedno polno podporo narodov in vlade Jugoslavije. S te strani smo mi gledali tudi na odločitve naroda Egipta in Sirije, da organizirajo Združeno arabsko republiko kot element pozitivnega gibanja konsolidacije miru in politike koeksistence, katera danes edina lahko očuva človeštvo pred strahotami nove vojne in zagotovi miren napredek vsem narodom in še posebej tistim, ki živijo na tem področju.

V zadnjih nekaj letih ste vi prehodili še pomemben del težke, toda slavne poti. Z uporabo doslednosti in trdnosti vero v pravičnost vaše stvari ste že prebrodili mnogo težav, ki so v glavnem prihajale od zunaj in od tistih sil, ki se na noben način niso hoteli spriznati z nezadržanim gibanjem, ki vodi k osvoboditvi vseh narodov in njihovem enakopravnem sodelovanju v mednarodnih odnosih. Te sile so pod pritiskom miroljubnih sil v svetu doživeli neuspeh in lahko upamo, da bodo iz tega potegnile zgodovinske nauke in da ne bo prišlo do podobnih težav v prihodnosti. Veselimo se, ker sedaj ponovno

izgrajujejo porušene objekte in kakor vidimo gresta oba dela vaše države z odločnimi koraki naprej v svojem razvoju in vsak dan dosegata nove uspehe. Prepričani smo, da pomen teh uspehov prehaja okvire Združene arabske republike in predstavlja pozitiven prispevek k konsolidaciji razmer v tem delu sveta. Bodite prepričani, da boste tudi v prihodnje imeli polno podporo Jugoslavije kadar koli bo potrebno braniti vašo pravično stvar, kakor boste imeli - v to trdno upam - tudi podporo vsega miroljubnega človeštva.

Predlagam, da izpijemo to čašo na zdravje za osebno srečo in nadaljnje uspehe predsednika Gamala Abdela Naserja in za trajno prijateljstvo med Združeno arabsko republiko in Federativno ljudsko republiko Jugoslavije.



Predsednik Tito in predsednik Naser s soproga v Kairu

Veliko zborovanje v Damasku

Na zborovanju so imeli krajše govore predsednik Naser, predsednik Tito, Sukri Kuatli in jemenski princ el Badr

DAMASK, 23. febr. (Tanjug) Sinoči je bilo v Damasku pred predsedniško palačo veliko množično zborovanje, katerega so se udeležili desetstični prebivalci glavnega mesta Sirije. Ko sta se na balkonu palače pojavila predsednik Tito in Naser, prvi državljani ZAR, Sukri Kuatli in prestolonaslednik Jemena Muhamed el Badr, je prišlo na velikem trgu do velikih manifestacij predsednikov Tita in Naserja, Združeni arabski republik, sodelovanju arabskih držav in prijateljstvu Jugoslavije in ZAR.

V govoru je predsednik Naser izjavil, da so narodi Sirije in Egipta, ki so se združili, prevzeli odločno svojo usodo v svoje roke. Poudaril je, da združevanje pomeni težko borkovanje v mednarodnih odnosih. Te sile so pod pritiskom miroljubnih sil v svetu doživeli neuspeh in lahko upamo, da bodo iz tega potegnile zgodovinske nauke in da ne bo prišlo do podobnih težav v prihodnosti. Veselimo se, ker sedaj ponovno

ki so ga pozdravili z burnimi in dolgotrajnimi ovacijami ter vzkljanjem prijateljstvu med Jugoslavijo in arabskimi narodi. »Dragi prijatelji, dovolite mi, da vam na današnji dan, ko proslavljate zgodovinski dogodek - uresničitve Združene arabske republike - izročim priručne pozdrave in tople čestitke narodov Jugoslavije. Sinoči smo se v Kairu udeležili prav tako veličastnega zborovanja, na katerem so ljudje bili prav tako navdušeni kakor nocoj. Vse to je name in na moje sodelavce napravilo globok vtis, kakor nas je presenetila tudi večerajšnja manifestacija, ker to dokazuje, da je vaša država zrasla iz src vsega naroda. Tako združitev, ki odraža težnje narodov in njihovo voljo, predstavlja močno tvorbo, sposobno, da kljubuje mnogim burjam.

Ves svet je danes v zelo motnem položaju in majhni narodi se morajo najbolj batj za svojo usodo. Zato je v njihovo korist, če čim tesneje združijo svoje vrste, ali da se združujejo po vašem primeru, da bi laže kljubovali burjam, ki so prišle nad človeštvo. Jaz in moji tovariši prihajamo iz države, ki je šla skozi težke preizkušnje v zgodovini.

Narodi Jugoslavije so bili po prvi svetovni vojni formalno združeni na umeten način, toda ta združitev, ki je prišla od zgoraj, ni prinesla sreče, zadovoljstva, notranjega pomirjenja in enakopravnosti naših narodov, kar jim je bilo tako potrebno. Morala je priti druga svetovna vojna in velika tragedija vsega naroda, da je prišlo skoli do resnične združitve jugoslovanskih narodov.

Dragi prijatelji, vaš veliki predsednik je imel večeraj programski govor in govoril je tudi nocoj o tistem, kar vi čutite v vaših srcih in k čemur težite. Kar je najbistvenejše za vas, je to, da pri vseh vaših voditeljih, a v prvi vrsti pri vašem velikem predsedniku obstaja odločna težnja, da Združeni arabski republik in narodom uresničitve srečnejše prihodnosti. Notranja enakopravnost, demokracija in socialna

pravičnost so močni vzvodi, ki bodo gibali razvoj vaše velike države.

Dovolite mi, da vam na koncu izrazim svojo globoko zahvalo za tople sprejem in da vam v vašem prihodnjem delu zaželim mnogo uspehov in razcvet vaše lepe, Združene arabske republike.

Govor predsednika Tita so često prekinjali navdušeni aplavzi in skandiranja Tita - Naser, Jugoslavija - ZAR.

Zatem je govoril princ el Badr, ki je narodu Sirije in vsej Združeni arabski republiku prinesel pozdrave in čestitke Imana in Jemena in poudaril, da gre Jemen v vsakem pogledu z roko v roki z Združeno arabsko republiko.

Prvi državljani ZAR Sukri Kuatli, ki je govoril za el Badrom, je priručno pozdravil svoje velike goste, predsednika Tita in Naserja in poudaril, da pot Sirije in Egipta v Združeni arabski republiku predstavlja pot rešitve in miru arabskih narodov.

Na burne manifestacije tisočev Damasčanov so se predsednik Tito in Naser, zatem princ el Badr in Sukri Kuatli prišli za roke in z balkona pozdravljali navdušeno množico. Po mitingu, ki ni bil na programu, je predsednik Tito izročil prvemu državljani ZAR Sukri Kuatliju Orden Jugoslovanske zvezde I. reda.

Okrog osme ure zvečer je predsednik Naser organiziral sprejem v čast predsednika Tita in njegove soproge. Z jugoslovanske strani so bili prisotni vsi člani jugoslovanske delegacije, jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djerđja in generalni konzul v Damasku Murad Begović. Med osebno nastopila članica centralne vlade, članica vršnega sveta Sirije in generalna armade ZAR. Na sprejemu je bil tudi jemenski prestolonaslednik.

ODGOVOR PREDSEDNIKA TITA

Ko je odgovarjal na zdravico predsednika Naserja, je predsednik Tito dejal: »Gospod predsednik, dragi prijatelji, dovolite mi predvsem, da vam se enkrat izročim v imenu narodov Jugoslavije in v svojem lastnem imenu najpriručnejše čestitke v zvezi s prvo obletnico uresničitve Združene arabske republike, ter da vam izrazim najboljše želje za vsestranski napredek vaše velike države. Veselimo se, ker smo imeli možnost, da smo sodelovali v vaši veliki proslavi v Kairu in Damasku in da vam osebno prinesemo tople pozdrave in prijateljska čustva, ki ki jih jugoslovanski narodi gojijo do vas.

obojestranske pomoči in mi smo srečni, če smo z izgradnjo tega pomembnega objekta lahko skromno prispevali k hitrejšemu razvoju vaše države. Tudi v prihodnje bomo napravili vse, kar je v naši moči, da se bo naše gospodarsko sodelovanje stalno širilo. Prepričani smo, da je dosedanja praksa pokazala, da je polno izkoriščanje obstoječih možnosti za tesnejše sodelovanje v obojestranskem interesu in predstavlja enega od faktorjev nadaljnje utrditve neodvisnosti naših držav.

Vojaška parada

DAMASK, 23. febr. (Tanjug). V okviru proslav obletnice ustanovitve Združene arabske republike je bila danes v Damasku velika vojaška parada enot prve armade ZAR. Mimohodu so prisostvovali predsednika Tito in Naser, jemenski prestolonaslednik El Badr, člani jugoslovanske delegacije, prvi državljani ZAR Kuatli in druge visoke osebnosti.

Predsednika Tita in Naserja so ob prihodu na vojaško parada navdušeno pozdravili sto tisoč prebivalcev Damaska in okolice. Kot večeraj, so tudi danes navdušeni prebivalci sirskega glavnega mesta prebivalse kordone ter prišli k predsednikoma Titu in Naserju in jima priručili največje manifestacije.

Ko sta predsednika Tito in Naser prispela do slovesne tribune v ulici Sukri el Kuatli, je vojaška godba zaigrala državni himni obeh držav. Oba šeta sta zatem obšla častno vojaško četo.

Vzdolž ulice Sukri el Kuatli, in še posebno okoli svečano okrašene tribune so vihrale številne zastave Jugoslavije in ZAR. Poleg tega je bilo tudi nekaj velikih transparentov z napisi v arabskem in srbohrvatskem jeziku. Na transparentih piše: »Prijateljstvo arabskih in jugoslovanskih narodov je podpora miru.« »Borba Arabcev je skupna z borbo Jugoslovancev za mir.« Slovesno defile je trajal 80 minut. V paradi so sodelovali vsi rodovi armade ZAR. Po mimohodu je predsednik Tito čestital poveljniku prve armade ZAR generalu Fejsalu za organizacijo parade.

Danes popoldne bosta predsednik Tito in Naser prisostvovala na tukašnjem stadionu razdelitvi listin kmetom, ki bodo dobili zemljo na temelju zakona o agrarni reformi.

Ko je govoril o Iraku, je predsednik Naser poudaril, da je v tej državi »triumfirala svoboda nad imperializmom in njihovimi agenti« ter dodal, da bo nekega dne vsa arabska nacija osvobodena in združena.

V zvezi s tem je še posebno poudaril, da je ni »sile, ki bi nas odvrgla s poti politike pozitivnega neutralizma in nepovezovanja v bloke«.

Za predsednikom Naserjem je imel govor predsednik Tito.

Razgovori v Moskvi

Predstavnik britanske delegacije je izjavil, da je Macmillan zadovoljen s sprejemom in z razgovori

MOSKVA, 23. febr. (Tanjug). Predstavnik za tisk britanske delegacije v Moskvi je nocoj izjavil, da je premier Macmillan zadovoljen s sprejemom v Moskvi in odkritostjo, v kateri so se odvijali njegovi dosedajni razgovori s sovjetskimi funkcionarji. To izjavo je dal po današnjih prvih uradnih razgovorih med obema delegacijama, ki so bili dopoldne v Kremliju. Hkrati je to tudi prvi uradni britanski komentar o teh razgovorih v Moskvi.

Kakor tudi večeraj po neuradnih razgovorih med Hruščevim in Macmillanom, so s sovjetske strani sporočili samo, da so se razgovorjali o vprašanjih, ki zanimajo obe strani. Tudi z britanske strani ne omenjajo, o katerih vprašanjih so se razgovorjali na večerajšnjih razgovorih med Macmillanom in Hruščevim niti v današnjih prvih uradnih razgovorih.

Na današnjih uradnih razgovorih so sodelovali z britanske strani premier Macmillan, ministar za zunanje zadeve Lloyd in veleposlanik v Moskvi Reilly, s sovjetske strani premier Hruščev, prvi namestnik predsednika vlade Mikojan, ministar za zunanje zadeve Gromiko in veleposlanik v Londonu Malik. Pred temi uradnimi razgovori so Macmillan, Lloyd in Reilly šli na vljudnostni obisk k namestniku predsednika predsednika Vrhovnega sovjeta ZSSR Rašidovu. Poročajo, da so ob tej priložnosti vodili prijateljske razgovore.

Predsednik britanske vlade je tudi danes nadaljeval s svojim poslanstvom »medsebojnega spoznavanja«, ki ga je začel že ob svojem prihodu v Moskvo, na kosilu, ki so ga priredili v njegovo čast, ko je pomembni del svojega govora posvetil rezultatom v razvoju Velike Britanije po vojni. Tudi danes je v ta namen izkoristil svoj obisk moskovski univerzi, kjer je britanski premier govoril trikrat. Prvič je v odgovoru na dobrodošlico rektorja univerze izjavil, da izmenjava študentskih delegacij in študiranje sovjetskih na

britanskih in britanskih študentov na sovjetskih univerzah lahko prispeva k boljšemu razumevanju življenja obeh držav in s tem njihovemu zblizevanju. Ko se je obrnil na študente, ki so ga pozdravili v neki dvorani in zatem ponovno v svečani univerzitetni dvorani, je Macmillan dejal, da se zaveda, kaj pomeni vojna, ker je že preživel dve vojni in da je zato boljše tekmovati na gospodarskem področju. O svojem poslanstvu je britanski premier dejal, da nima pomena govoriti, da ne obstajajo resne težave med obojestrani obeh držav, toda naloga državnikov je, da jih obvladajo. Dodal je, da sta on in tudi Selwyn Lloyd prav zato tudi prispevali v Moskvo. »Mnoge težave izvirajo iz medsebojnega nepoznavanja in če bi moj obisk lahko prispeval vsaj za malenkost k boljšemu razumevanju, je dejal Macmillan, bo že samo s tem opravičen.« Nocoj je britanski premier priredil večerjo za svoje gostitelje. Jutri pa bo s člani britanske delegacije obiskal atomsko središče v Dubnu.

Delegacije in obiski

Beograd, 23. febr. (Tanjug). V Beograd je danes prispela delegacija generalne zveze dela Alžira (UGTA). Delegacija bo kot gost Zveze sindikatov Jugoslavije ostala več dni v Jugoslaviji in medtem obiskala razen Beograda tudi Zagreb, Sarajevo, Jابلanico in Zenico.

Sestanke v Ženevi

Ženeva, 23. febr. (AFP). V Ženevi se je danes popoldne začelo 60. zasedanje o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem. Sestanku predseduje šef ameriške delegacije James Wadsworth.

Potrditev sporazuma z Irakom

Bagdad, 23. febr. (Tanjug). V Bagdadu so izmenjali ratifikacijske instrumente sporazuma o gospodarskem sodelovanju, trgovinski izmenjavi in plačilnem sporazumu, ki so ga sklenili med FLRJ in republiko Irakom.

OB OBISKU V SIRIJI

Komentar i tiska

DAMASK, 23. febr. (Tanjug). Današnji sirski tisk piše o obisku predsednika Tita kot zgodovinskega dneva v življenju naroda severnega področja ZAR. V zvezi z bivanjem predsednika Tita sirske listi pišejo, da narod slavi dvojni praznik, in sicer prvo obletnico ustanovitve ZAR in prihod predsednika Tita, ki ga nazivajo veliki prijatelj arabskih narodov in eden največjih borec za mir, neodvisnost in enakopravnost med narodi.

Večina uvodnikov je posvečena obisku, listi pa poleg tega objavljajo tudi druge članke, in še posebno o osebnosti predsednika Tita in o njegovih potih po azijsko-afriških državah. »Tito je svetla iskra, ki s svojimi načeli in poslanstvom osvetljuje svet, leži v naših srcih in mi v njem pozdravljamo prijatelja in voditelja napredne Jugoslavije.« piše v zvezi s Titovim obiskom časopis »Al Masa«, ki dodaja, da je zaslug za posebno mesto, ki si ga je Jugoslavija priborila v današnjem svetu, predsednika Tita, zvestobe njegovih sodelavcev in jugoslovanskih narodov.

Ko pozdravlja obisk predsednika Tita Damasku, piše dopoldanski časopis »Al Ajam«, da je obisk odraz krepitve odnosov med državami in narodi, ki verujejo v politiko enotnosti in nepovezovanja v bloke. »Naš ugledni gost je lahko prebral na obrazih stotisočev prebivalcev Kaira in Damaska zvestobo in navdušenost do Jugoslavije.« piše »Al Ajam«. Vsi današnji časopisi praktično v celoti posvečajo ves prostor bivanju predsednikov v Siriji.

VREME

Stanje 23. febr.: Nad srednjo Evropo se je ponovno okrepilo področje visokega zračnega pritiska. S svojimi severnimi vetrovi dovaja proti Balkanu hladen zrak. Napoved za torek: Delno do zmerno oblačno vreme. Nočne temperature med -10 in -5. V Primorju 5, dnevne nekaj nad 0. V Primorju 10 stopinj C.

Razvojne možnosti naše strojegradnje

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

Naši strokovnjaki menijo, da bi v glavnem lahko dobili opremo, ki jo bomo rabili za perspektivni razvoj našega gospodarstva, iz domače proizvodnje. Potrebno pa je drugače usmeriti in organizirati našo strojno industrijo.

Zmogljivost za proizvodnjo opreme, s katerimi smo razpolagali po vojni, so bile neznatne. Takrat smo si prizadevali predvsem, da bi razvijali energijsko in surovinsko bazo. Zato je bil tudi razvoj naše strojne industrije usmerjen predvsem na proizvodnjo opreme za te panoge našega gospodarstva. Izbor te opreme pa je bil ozeke predvsem zaradi pomanjkanja strokovnega kadra in tehnične dokumentacije. Serijske proizvodnje opreme je bilo malo — in še ta je bila organizirana na polindustrijski način. Ozeke izbor opreme in njena ne prevelika kakovost sta nam onemogočila, da bi z njo v večjem obsegu prodali na inozemski trg, hkrati pa smo morali sami uvažati mnogo opreme.

Ena izmed značilnosti razvoja naših zmogljivosti za proizvodnjo opreme je bila tudi v težnji avtarčnosti; gradili smo samozadostne velike tovarne, med katerimi si je vsaka prizadevala, da bi sama opravila vse. Nismo pa gradili manjših podjetij, ki bi se specializirala za proizvodnjo polizdelkov. To je vplivalo negativno na kooperacijo in na specializacijo v proizvodnji opreme, s tem pa tudi na ceno opreme. Proizvajalci opreme so pogosto zamujali roke, hkrati pa niso mogli po ceni in kakovosti konkurirati inozemski opremi — kar je vse skupaj pripeljalo do tega, da so se investitorji, če se je le dalo, izognili nakupu domače opreme.

Sedanjí razvoj našega gospodarstva zahteva širok izbor opreme — tako individualne kakor serijske proizvodnje. Zato je nujno potrebno, da v proizvodnji opreme razširimo kooperacijo in uvedemo specializacijo, kar bi omogočilo veliko boljše izrabljanje sedanjih zmogljivosti. To bi pomembno omogočilo tudi pvečanje izvoza opreme in naši strojni industriji omogočilo, da na enakopravnih podlagi sodeluje v inozemski proizvodnji v kooperaciji in koprodukciji pri proizvodnji opreme in to za potrebe našega domačega trga, kakor tudi za inozemski trg.

Največje težave za povečanje obsega domače proizvodnje opreme povzročajo predvsem

razna neresena vprašanja ko- operacije in specializacije v proizvodnji, pri povečanju njene izbora pa pomanjkanje strokovnih kadrov in tehnične dokumentacije. Prve težave bi lahko premagali z raznimi organizacijskimi ukrepi, druge pa z pospešenim izobraževanjem kadrov.

Glede tehnične dokumentacije si moramo biti na jasnem, da si s svojimi silami pri tem lahko le delno pomagamo, čeprav z večjo pritegnitvijo doma- čih projektantskih organizacij vprašanje lahko omilimo. Zato moramo težiti za tem, da večji del tehnične dokumentacije za razširitev izbora opreme dobimo z razširitvijo kooperacije in koprodukcije z inozemskimi proizvajalci opreme, z odku- pom licenc, kakor tudi z raz- rišitvijo bilateralnih pogodb o tehničnem sodelovanju z indu- strijsko razvitimi državami.

Do sedaj smo odkupili razne licence za proizvodnjo relativno širokega izbora opreme, predvsem za mehanizacijo kmeti- jstva, za modernizacijo cest- nega prometa itd. Se zdaleč do- volj pa nismo izrabili možnosti, da pri nakupu opreme iz ino- zemstva dobimo tehnično do- kumentacijo in izkušnje iz pro- izvodnje opreme. Izpustili smo tudi priložnost, da v večjem obsegu sodelujemo v koprodukciji in kooperaciji pri proiz- vodnji te opreme, s čimer smo zamudili priložnost, da bi raz- širili izbor proizvodnje in zmanjšali uvoz opreme. Naši strokovnjaki menijo, da bi za večino naših tovarn lahko zagot- ovili opremo pri domačih proiz- vajalcih, ki bi se po potrebi povežali z inozemskimi proiz- vajalci za koprodukcijo in ko- operacijo ob pogojih, da jim le- ti prenesejo svoje izkušnje in dajo tehnično dokumentacijo.

Za posamezna gospodarska področja in industrijske panoge so že znane potrebe glede opreme za njihov razvoj. Strojna industrija bi te potre- be lahko znatno zadovoljila tu- di, če bi pravilno organizirala sodelovanje med raznimi pod- jetji. Tako bi n. pr. naša stroj- na industrija lahko bolj zado- voljevala potrebe glede opreme za tekstilno industrijo, lesno industrijo, industrijo gradbenega materiala, mehanizacijo gradbeništva itd. Združeno proizvajalcev opreme bi morale te možnosti čimprej proučiti, skupno in s pomočjo potrošni- kov opreme in zveznih organov, ki so pristojni za razvoj gospo- darstva v celoti.

Milan Pogačnik



Pogled z Rovi na novi del Jesenice

Nagrade za poučne filme

Beograd, 23. febr. (Tanjug). Komisija za nagradjevanje domačih kratkometražnih filmov, ki jo je imenoval sekretariat ZIS za prosveto in kulturo, je večeraj končala svoje delo. Komisija je pre- gledala 114 prijavljenih do- mačih kratkometražnih filmov in sklenila, da se iz sredstev za napredek domače kinema- tografije nagradi deset podjet- ja za proizvodnjo najboljših kratkometražnih filmov v letu 1968.

Nagrado 625.000 dinarjev prejme »Avala-film« iz Beo- grada za film iz družbeno- političnega življenja »Deklica z naslovne strani«.

Po 625.000 dinarjev prejme- ta tudi »Slavija-film« za film s področja gospodarstva »Bo- gasstvo v dolinah« ter »Dunav- film« iz Beograda za poljud- no-znanstveni film »Fotoceli- ca« ter za film s področja gos- podarstva »Zboljšamo trav- nike in pašnike«.

Izmed zagrebških podjetij prejme nagrado »Zora-film« dvakrat po 900.000 dinarjev za poljudno-znanstveni film »Kakšna je naša obala« in za film s področja gospodarstva »Za lastne proizvode« ter dva- krat po 625.000 dinarjev za kulturno-prosvetni film »Pro- metni znaki — ulični junaki« in za turistični film »Ljudje na obali«. Pet nagrad po 900.000 dinarjev je dobilo pod- jetje »Zagreb-film« za film s področja družbeno-političnega življenja »Veliko stoletje« ter

za film »Tovarne delavcem«, nato 625.000 dinarjev za kul- turno-prosvetni film »Moj dom« in po 625.000 dinarjev za risana filma »Veliki strah« in »Samec«. »Triglav-film« iz Ljubljane je nagradjen z 625.000 dinarji za turistični film »V dolini Soče«.

Podjetje »Viba-film« iz Ljubljane je dobilo nagrado

900.000 dinarjev za kulturno- prosvetni film »Trije spomeni- ki« in 625.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »On in njegovi«.

»Bosna-film« iz Sarajeva je nagradjen z 625.000 dinarjev za film iz družbeno-političnega življenja »Drvar«, »Vardar- film« iz Skoplja pa z isto vsoto za poljudno-znanstveni film »Po slehah jegulj«. Podjetje »Lovčen-film« iz Budve je nagradjeno z 625.000 dinarji za kulturno-prosvetni film »Gra- hovaška baklja«, »Filmske no- vosti iz Beograda« pa z 900.000 dinarji za film iz družbeno- političnega življenja »Tri me- sta«.

V komisiji za nagradjevanje so bili družbeni kulturni in javni delavci ter filmski umet- niki.

Konferenca ZK v BiH

Sarajevo, 23. febr. (Tanjug). V Bosni in Hercegovini so te dni občinske konference Zve- zed komunistov, na katerih razpravljajo o delu in nalo- gah organizacij Zveze komu- nistov in volijo delegate za III. kongres Zveze komu- nistov BiH, ki se bo začel v Sa- rajevu 26. marca. Za kongres bodo izbrali 645 delegatov.

Lani so se organizacije Zve- zed komunistov pomnožile, po- sebno z mladimi ljudmi, ki jih je nad 70%.

Marca prvi turisti na Jadranu

Split, 23. febr. (Tanjug) Po dosedanjih rezervacijah skle- pajo, da bo letošnja turistična sezona ugodnejša kakor vse do- sedanje. Ze za marec je pri- javljen prihod več skupin tu- ristov iz Avstrije in Zahodne Nemčije. Samo splitsko podje- tje »Putnik« je sklenilo z ino- zemskimi potovalnimi uradi do- govor za približno 200.000 pre- nočevanj od marca do oktobra letos. Gre po večini za goste iz Nemčije, Avstrije, Anglije, Francije, Belgije, Švice in skandinavskih držav. Povečal se bo tudi dotok turistov iz Italije.

Znaten del hotelskih zmogljiv- osti v Makarskem Primorju, Hvaru, Šibeniku, Zadru in na splitskem turističnem področju so že najeli inozemski turistični uradi in agencije.

V letošnji turistični sezoni bo pomorski promet ojačen na vseh potniških progah, uvedli bodo tudi nove avtobusne pro- ge od Reke in Kotora proti Splitu, medtem ko bodo za- hodno nemške ali avstrijske pot- niške agencije organizirale po- sebne vlake iz svojih držav do Ljubljane in Splita.

VČERAJ IN DANES

Obisk jugoslovanskih novinarjev v Italiji

Beograd, 23. febr. (Tanjug) — Na povabilo Združenja italijan- skega tiska je sinoči odpotovala delegacija Zveze novinarjev Ju- goslavije na dvotedenski obisk v Italijo. V delegaciji je 7 no- vinarjev iz uredništva v Beo- grad, Zagrebu, Ljubljani, Sa- rajevu in Skoplju, vodi pa jo glavni urednik »Naše stvarno- sti« dr. Najdan Pašić.

Obitna razstava v Titogradu

Titograd, 23. febr. (Tanjug). V prostorih Umetniškega pavil- jona v Titogradu bo od 1. do 8. marca razstava obitnih iz- delkov Črne gore. Najboljši iz- delki bodo nagajeni in raz- stavljeni na V. obitnem sej- mu Jugoslavije, ki bo v Za- grebu od 3. do 12. aprila.

Proslava dneva mladinskih delovnih brigad na avtomobilski cesti

Niš, 23. febr. (Tanjug). Prvi april, Dan mladinskih delovnih brigad, bodo tudi letos prosla- vili na mladinskih gradbiščih na najslavnejši način. Cent- ralna proslava, s katero se bo začela tudi največja letošnja delovna akcija na avtomobil- ski cesti Paračin—Niš in Ni- gotin—Demir Kapija, bo v Ni-

šu, kjer so te dni zastopniki družbenih in političnih organi- zacij ter glavnega štaba mladi- škinih delovnih brigad usta- novili odbor za to proslavo.

Posvetovanje o nalogah delavskih univerz

Beograd, 23. febr. (Tanjug) Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije bo imel 9. in 10. marca posvetovanje s člani predsedstva centralnega sveta, predsedniki republiških svetov, centralnih odborov in predsed- niki okrajnih sindikalnih svetov o aktualnih problemih in nalogah sindikatov v izgradnji socialističnih družbenih odno- sov ter o družbeno-politični vlogi in nalogah delavskih uni- verz.

Festival zabavne glasbe v Opatiji

Opatija, 23. febr. (Tanjug). Glasbeni oddelek radiofuzije je sprejel sklep o proglasitvi Opatije za festivalno mesto ju- goslovanske radiodifuzije. Ta sklep so objavili na sestanku v Opatiji, ki so mu prisostvovali predstavniki radiodifuzije, po- letnega gledališča, občinskega ljudskega odbora in gostinske zbornice v Opatiji. Sklenili so tudi, da bo festival zabavnih pesmi letos v septembru.

Iz univerzitetnega sveta beogradske univerze

Beograd, 23. febr. (Tanjug) — Svet beogradske univerze je sprejel na današnji seji z manj- šinski pripombami načrte statuta ekonomske, elektrotehnične in strojne fakultete. Svet je med drugim ugotovil, da po statutu gradbene fakultete ni dovolj razbremenjen načrt, ki predvi- deva več kot trideset delovnih ur na teden. Razen tega ni v statutu govora o šolanju inžen- jerstev za proizvodnjo, ampak je pouk usmerjen na obče stro- kovno izobraževanje konstruk- torjev in projektantov. Zato so sklenili predložiti načrt statu- ta gradbene fakultete izvršne- mu svetu Srbije, ki naj bi s strokovnjaki iz gospodarstva, znanstvenih ustanov in univerz revidiral učni program.

Na seji so razpravljali tudi o načrtu statuta gospodarske fakultete v Novem Sadu. Pred- lagal so naj iz učnega načrta te fakultete ertajo predmete s področja sadjarstva in vinograd- ništva, ker za proučevanje teh predmetov ni nobenih pogotov. Univerzitetni svet je bil mnenja, da bi petletni študij na veterinarski fakulteti ute- gelj precej doprinesel k hitre- šemu dokončanju tega štu- dija vendar na ni sprejel končnega sklepa o trajanju štu- dija na tej fakulteti.

»STIRIDESET VELIKIH LET«

v predavanjih na delavski univerzi »Djuro Salaj«

Jubilejno leto 1959 bodo praznovali v okviru proslav po vsej državi tudi na delavski univerzi »Djuro Salaj« v Beo- gradu. Tam bodo prelistali ve- liko strani burne zgodovine ra- sti Komunistične partije Ju- goslavije in delavskega gibanja v državi.

Za to so pripravili program z naslovom »Stirideset velikih let«. Z njim se bodo spomnili mnogih dogodkov 40. zgodovinskih let. V zvezi z razglasom KPJ za upor bo govoril po programu tov. Aleksander Ran- ković, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, o pripravah, bojevanju in zmagi socialistič- ne revolucije v državi. Oblet- nico združevalnega kongresa (20. april 1919) bodo praznovali tako, da bodo obiskovalcem de- lavske univerze govorili o svo- jih vtisih in spominih delegati s kongresov KPJ iz obdobja med obema vojnama.

Ob dnevu smrti Moše Pijada se bodo spomnili tega velikega revolucionarja. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Rodoljub Colaković bo ob tej priložnosti predaval o temi »Je- če stare Jugoslavije — komu- nistične univerze«. V dolgo- trajnem zaporu je pokojni Moša Pijada hkrati s tov. Cola- kovičem prevajal Marxov »Kapital«. Bil je zelo dobro znan in drugi politični zaporniki so ga zelo spoštovali. Ob obletnici smrti tov. Djura Salaja, enega izmed najstarejših borcev de- lavskega gibanja, bo na delav- ski univerzi slovesna akademija in tedaj bodo v dverju uni- verz, ki ima danes ime »Dju- ro Salaj«, odkrili Salajev kip.

Poseben večer bodo posvetili tudi spominu na vedenje komu- nistov pred sodišči starega režima. Ta večer bodo organi- zirali na dan 30. obletnice dne- va, ko so ubili Djura Djakoviča. V počastitev revolucije bo- do imeli glasbeni večer in raz- stav; obletnico sprejema tem-eljnega zakona o upravljanju bodo pa počastili s predava- njem in razpravo o samoupra- vljanju v gospodarstvu. Organi- zirali bodo tudi večer, na ka- terem bodo govorili udeleženci akciji, ki jih je organizirala Partija v obdobju med obema vojnama in v prvih dneh osvobodilnega boja.

V programu je zamišljeno tu- di to, da bodo imeli nastope tu- di ob drugih jubilejnih datu- mih in dogodkih, kakor n. pr. ob obletnici izida prve številke »Borbe«, ob obletnici marksi- stičnih demonstracij 1941 in ob dru- gem.

Na univerzi bodo imeli razen številnih drugih seminarjev tu- di seminar o zgodovini jugoslo- vanskega delavskega gibanja in KPJ. Ta seminar bo obiskova- lo 30 skupin, med katerimi bo imela vsaka 25 do 30 udelež- cev. Seminar obsega bogato gra- divo tega razvoja, med dru- gim »Nastanek delavskega raz- reda v naši državi«, »Delavsko in socialistično gibanje pri nas do prve svetovne vojne«, »Ju- goslovanski socialisti in prva svetovna vojna«, »Ustanovitev KPJ in prva leta njene dejav- nosti«, »KPJ in delavsko giba- nje v času vidovdanske usta- ve«, »Delavsko gibanje in KPJ za šestojanuarske diktature od 1929 do 1937«, »KPJ in delav- sko gibanje pred drugo svetov- no vojno«. Seminar obsega tudi temo »KPJ v narodnoosvobodil- nem boju in ljudski revoluciji«, »KPJ v boju za sociali- stično graditev in ohranitev ne- odvisnosti FLRJ« in pa »ZKJ v boju za nadaljnji razvoj so- cialistične demokracije v naši državi«.

ziral bodo tudi večer, na ka- terem bodo govorili udeleženci akciji, ki jih je organizirala Partija v obdobju med obema vojnama in v prvih dneh osvobodilnega boja.

V programu je zamišljeno tu- di to, da bodo imeli nastope tu- di ob drugih jubilejnih datu- mih in dogodkih, kakor n. pr. ob obletnici izida prve številke »Borbe«, ob obletnici marksi- stičnih demonstracij 1941 in ob dru- gem.

Na univerzi bodo imeli razen številnih drugih seminarjev tu- di seminar o zgodovini jugoslo- vanskega delavskega gibanja in KPJ. Ta seminar bo obiskova- lo 30 skupin, med katerimi bo imela vsaka 25 do 30 udelež- cev. Seminar obsega bogato gra- divo tega razvoja, med dru- gim »Nastanek delavskega raz- reda v naši državi«, »Delavsko in socialistično gibanje pri nas do prve svetovne vojne«, »Ju- goslovanski socialisti in prva svetovna vojna«, »Ustanovitev KPJ in prva leta njene dejav- nosti«, »KPJ in delavsko giba- nje v času vidovdanske usta- ve«, »Delavsko gibanje in KPJ za šestojanuarske diktature od 1929 do 1937«, »KPJ in delav- sko gibanje pred drugo svetov- no vojno«. Seminar obsega tudi temo »KPJ v narodnoosvobodil- nem boju in ljudski revoluciji«, »KPJ v boju za sociali- stično graditev in ohranitev ne- odvisnosti FLRJ« in pa »ZKJ v boju za nadaljnji razvoj so- cialistične demokracije v naši državi«.

Ob dnevu smrti Moše Pijada se bodo spomnili tega velikega revolucionarja. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Rodoljub Colaković bo ob tej priložnosti predaval o temi »Je- če stare Jugoslavije — komu- nistične univerze«. V dolgo- trajnem zaporu je pokojni Moša Pijada hkrati s tov. Cola- kovičem prevajal Marxov »Kapital«. Bil je zelo dobro znan in drugi politični zaporniki so ga zelo spoštovali. Ob obletnici smrti tov. Djura Salaja, enega izmed najstarejših borcev de- lavskega gibanja, bo na delav- ski univerzi slovesna akademija in tedaj bodo v dverju uni- verz, ki ima danes ime »Dju- ro Salaj«, odkrili Salajev kip.

Poseben večer bodo posvetili tudi spominu na vedenje komu- nistov pred sodišči starega režima. Ta večer bodo organi- zirali na dan 30. obletnice dne- va, ko so ubili Djura Djakoviča. V počastitev revolucije bo- do imeli glasbeni večer in raz- stav; obletnico sprejema tem-eljnega zakona o upravljanju bodo pa počastili s predava- njem in razpravo o samoupra- vljanju v gospodarstvu. Organi- zirali bodo tudi večer, na ka- terem bodo govorili udeleženci akciji, ki jih je organizirala Partija v obdobju med obema vojnama in v prvih dneh osvobodilnega boja.

Povečanje industrijske proizvodnje v Črni gori

Titograd, 23. febr. (Tanjug). Po podatkih Zavoda za statisti- ko pri izvršnem svetu Črne go- re se je fizični obseg industrijs- ke proizvodnje povečal v Črni gori januarja letos za 11% v primerjavi s istim mesecem la- ni. Največji napredek so zazna- movali v tekstilni industriji, črni metalurgiji, tobačni in- dustriji in industriji gradbenega materiala za 47% ter v kovin- ski in kemični industriji.

100.000 vagonov žita

Ljudska skupščina Vojvodine je razpravljala o kmetijskih problemih

Novi Sad, 23. febr. (Tanjug). Na današnji seji Ljudske skup- ščine Vojvodine, na kateri so obravnavali poročilo o delu po- krajinskega izvršnega sveta v lanskem letu, so ugotovili, da je izvršni svet Vojvodine inten- zivno delal na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja, posebno skrb pa je posvečal razvoju delavskega in družbenega upravljanja.

Pomembno je delo izvršnega sveta in njegovih organov za modernizacijo kmetijstva, za kar so v preteklih dveh letih investirali okoli 50 milijard di- narjev. Kmetijska posestva in kmečke delovne zadruge so usposobljene za sodobno pro- izvodnjo, medtem ko so kmetijs- ke zadruge postale najmočnejše ekonomske enote na vasi. Velika gospodarstva so pridelala več kljub neugodnim vremen- skim razmeram največjih kmetijskih kultur kakor v letu 1957, ko je bila letina najboljša v zadnjih petih desetletjih. Kmetijska posestva so pridelala povprečno 41,6 stota koruze na hektar, kmetijske zadruge pa 37 stotov. Nedavno so tudi ure- dili uporabljanje prekopov za namakanje 8000 hektarov polja. Tudi število živine se je lani znatno povečalo. Letos bodo povečali število govedih za 20 odstotkov, prašičev pa za 40 odst. v primerjavi z letom 1957. Invest- irali bodo večja sredstva, da bi zboljšali neugodno razmerje med rastlinsko in živinorejsko proizvodnjo.

Povečana proizvodnja v kmeti- jstvu zahteva že danes uredi- tev vrste problemov. Zetev de-

dili uporabljanje prekopov za namakanje 8000 hektarov polja. Tudi število živine se je lani znatno povečalo. Letos bodo povečali število govedih za 20 odstotkov, prašičev pa za 40 odst. v primerjavi z letom 1957. Invest- irali bodo večja sredstva, da bi zboljšali neugodno razmerje med rastlinsko in živinorejsko proizvodnjo.

Povečana proizvodnja v kmeti- jstvu zahteva že danes uredi- tev vrste problemov. Zetev de-

Dvojni jubilej uglednega zdravnika

Letos poteka 30 let, odkar je univ. prof. dr. Janez Kanoni, predstojnik psihiatrične klinike Fakultete za splošno medicino in psihiatrijo v Ljubljani in honorarni ravnatelj Bolnišnice za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje ter Bolnišnice za duševne bolezni v Begunjski na Gorjskem posvetil vse svoje življenjske sile poklicu, ki ga opravlja vsa leta s predanostjo in ljubeznijo kot malokdo — poklic zdravnika.

Rodil se je na današnji dan, 24. februarja 1894 v Vordnerbergu pri Leobnu v Avstriji. Ko je kar- jata takratnih avstrijskih držav- nih železnic. Po končani osnovni šoli v Ljubljani je prav tam ob- škoval klasično gimnazijo, kjer je leta 1913 maturiral. Nato se je posvetil študiju medicine, ki ga je začel v Ljubljani. Po opravlje- nem prvem rigorozu je nadaljeval študije v Zagrebu, kjer je bil v decembru 1923 promoviran za dok- torja splošne medicine.

V letu 1932 — po odloženju vo- jaškega roka — je služboval kot pogodbeni zdravnik v zdravilišču za pljučno tuberkulozo na Golni- ku. Z novembra istega leta pa se je posvetil študiju specializacije, ki mu je bila najbolj pri srcu. Del- niško deloval v Bolnišnici za duševne bolezni v Ljubljani-Polju. V letu 1937 in 1938 pa na nevro-psihiatrski kliniki v Mona- kovem. Šredi leta 1939 je opravl- jalski specialistični izpit iz psihiatrije. V omenjeni bolnišnici je služ- boval vse do avgusta 1. 1942, ko je bil od okupatorja aretirán, najprej interniran v koncentracijskem ta- borišču na Rabu, pozneje pa — obsojen pred okupatorjevimi voj- nam sodiščem in Ljubljani — zaprt v okupatorjevih zaporih v Ljub- ljani in Koprno. Po kapitulaciji 1945 je vstopil v NOV, v kateri je sodeloval do svoje demobiliza- cije v oktobru 1945. V tem času je opravljal niz pomembnih funk- cij kot zdravstveni delavec. Pred- vsem demobilizacijo pa je opravl- jalo veliko delo kot šef Histo- ričnega oddelka Sanitarnega oddel- ka Vojne oblasti IV. armije v Ljubljani.

Ze v oktobru 1945 je bil imeno- van za izrednega profesorja psi- hiatrije, prav tako pa se srečno in zadovoljno siviljenje v krogu nje- gove družine. Dr. N. 61

lega žita je prinesla nad 100.000 vagonov, skladišča pa ne morejo prevzeti več kakor tretjino iz količine. S povečanjem števila govedih in zboljšanjem živino- rejše so nastale tudi težave za- radi pomanjkanja potrebnih ob- jektov za pridelavo mleka. Re- konstruirane sladkorne tovarne lahko predelajo v času sezone 100.000 vagonov sladkorne pese, medtem ko je dosedanje proiz- vodnja dala 120.000 vagonov pese.



Navedeni kronološki podatki predstavljajo le okvir, v katerem se je odvijalo tako bogato, lju- bezni in predanosti polno, nedo- povedljivo vztrajno in žilavo, za- družbo in posameznika najde- koristo delo uglednega zdravnika znanstvenika, da ga na tem mestu ni približno ni moč opisati. Du- kaz za to so nešteta priznanja, ki jih je prejel od vseh strani in vrsta odklivanj, med katerimi omenjamo Partizanski spominski znak 1941, Partizansko zvezdo III. stopnje, Red hrabrosti, Red za sluzo za narod III. stopnje in Red dela II. stopnje.

siavilence praznuje dvojni jubilej v krogu svoje družine, ki ji posveča kot dober mož in oče vse svoj estali, skopno odmerjeni prosti čas. Čestitkam njegovih najdraž- jih, ki so mu prav gotovo naj- ljubše, se pridružujejo vsi njegovi znanci in prijatelji, želeč mu še mnogo let zdravlja in uspešnega dela, prav tako pa srečno in za- dovoljno siviljenje v krogu nje- gove družine. Dr. N. 61

Priprave za omejitev privatne zdravniške prakse v Srbiji

Beograd, 23. febr. (Tanjug) V svetu za ljudsko zdravje Srbije ter na okrajnih in občinskih ljudskih odborih pripravljajo vse potrebno za izvedbo novega zakona o privatni poklicni zdravstveni delavnosti. Ta zakon, ki ureja privatno prakso zdravnikov, zobarjev in stoma- tologov, v Srbiji, bo začel veljati 8. julija.

Okrajni in občinski ljudski odbori bodo sestavili posebne komisije, ki naj analizirajo zmogljivost zdravstvenih ustanov na svojem področju in predložijo načrt za njihovo raz- širjenje. Sestavile bodo tudi seznam privatnih ordinacij in zdravstvenih uslug, ki jih opravljajo v njih, da bi dobili popolne podatke o skupnem številu zdravstvenih uslug v republiki, ki jih bodo po uvaj- ljenju novega zakona oprav- ljale skoro izključno javne zdravstvene ustanove. Na pod-

lagi teh podatkov bodo tudi ugotovili, koliko bo potrebnega honorarnega dela zdravnikov, da bi omogočili osnovno zdravstveno zaščito vsega pre- bivalstva. V teh komisijah bo- do tudi zastopniki zdravstvene službe, socialnega zavarovanja in družbenih organizacij, svoje delo pa morajo končati do 20. marca.

Honorarno delo v javnih zdravstvenih ustanovah bo omogočeno vsem zdravnikom, zobarjem in stomatologom na področjih, kjer javna zdrav- stvena služba ne more v dolo- čenem času zagotoviti celotno zaščito prebivalstva. Kakor predlagajo, naj bi znašali den- arni prejemki zdravnikov za eno uro honorarnega dela 300 do 450 dinarjev. Največji honorar bodo prejemale redni univ. profesorji, okoli 800 din. Denarni prejemki zdravniških

pomočnikov, zobarjev in babic bodo do 250 din na uro. Zdravstvene postaje naj po- stanajo osnovne zdravstvene ustanove na določenem področ- ju. Poskrbeli bodo tudi, da bo- do lahko državljani prosto iz- birali zdravilke v tistih zdrav- stvenih postajah, ki nudijo zdravstveno zaščito državljanov

STANOVANJA ZA BODOČE ZAKONCE

Dvajset mladih ljudi bombaž- ne tovarne v Zagrebu se je odločilo, da bodo začeli spo- mladiti graditi štirinadstropno stanovanjsko hišo. Delavski svet je podprl te akcijo in pričaku- jejo, da bo kolektivni posodli za- družnikom začetni znesek za gradnjo iz sklada za skupno potrošnjo, ostanek potrebnih sredstev pa bodo zadružniki dobili lahko kot posojilo pri banki. Mladinska organizacija pa bo v tovarni organizirala

prostovoljne delovne akcije, s katerimi bodo mladinci poma- gali tovarišem graditi dom. Ra- čunajo, da bo dvosobno stano- vanje veljalo okoli milijon di- narjev. Zadružniki bodo me- sečno odlaševali stanovanja, in sicer 3 do 4 tisoč dinarjev. Tako bodo tudi mladi ljudje, ki se nameravajo poročiti, do- bili stanovanja s pomočjo take zadruge, česar doslej ni bilo, saj so se v stanovanjske zadr- uge v glavnem včlanjevali že poročeni delavci in uslužbenci.

TOVARNA ROBEV IZ NYLONA

potiskanih flok tkanin in vzorastih tkanin — prodaja grosističnim podjetjem. — Obrnite se na:

TRIDECO S. r. l. — L. go Treves — Milano. Telefon šte. 667-266 ali Trst, telefon šte. 41-857. 1083-43

Ob robu dogodkov

Prebujanje

Ce bi bilo mogoče izdelati zemljevid, ki bi s svetlobnimi učinki ponazarjal duhovno in družbeno vretje prebivalstva na določenem ozemlju, bi zemljevid Srednje in Južne Afrike prav tak kazal nenavadno podobo. Ljudi na takem zemljevidu bi se nenehno prižigale in ugašale, kot da gre za splošen alarm.

Po neredih v Francoskem Kongu je prišlo v začetku leta do spopada v Belgijskem Kongu, ki je dotlej veljal kot zgladna kolonija, s stališča belega kolonizatorja namreč. V zadnjih dneh pa je prišlo do neredov tudi v Karongi in južnih delih Njase, nekdanjem protektoratu Velike Britanije, zdaj delu srednjeafriške federacije, ki se uradno imenuje Federacija Rodezije in Njase.

Kaj se pravzaprav dogaja v Federaciji? Na kratko povedano, gre za odpor črnega prebivalstva proti belim naseljencem, ki nimajo v rokah samo največ in najboljše obdelovalne zemlje, ampak tudi vso industrijo in rudnike, čeprav jih je izredno malo. Odnos med belim in črnim prebivalstvom je v Južni Rodeziji 1 proti 14, in v Severni Rodeziji 1 proti 48 in v Njasi, kjer je zdaj prišlo do nemirov, celo 1 proti 500. Z drugimi besedami, v Njasi živi samo štiri tisoč belcev na dva milijona črncev.

Za podrobnejše razumevanje položaja v Srednjeafriški federaciji pa je treba pogledati nekoliko nazaj. Beli kolonisti iz Južne Afrike so konec stoletja pridrali proti severu. Iskali so nova bogastva in zemljo. Ti ljudje so bili istega kova kot Afrikanerji na jugu Afrike, prav tako brezobzirni in prav tako pohlepni kot njihovi vrstniki v Južnoafriški uniji. Razlika je bila le v tem, da jih je bilo pre malo, da jih je se danes pre malo, da bi ustvarili svojo lastni »beli« narod. Pač pa so si ustvarili lastne »bele« interese: v Južni Rodeziji predvsem na plantažah, v Severni Rodeziji predvsem v industriji in rudnikih. Dokler se Afrika ni prebudila, je življenje teklo tako, kot je bilo vseh belim gospodarjem. Dejstvo, da imajo ti daleč nad polovico najboljše zemlje v Južni Rodeziji, čeprav jih je komaj sedem odstotkov, najbolje ilustrira ta način življenja.

In potem je leta 1953 prišlo do ustanovitve Federacije Rodezije in Njase. Ustanoviti sta nasprotovali obe večini — bela in črna. Belci so se bali, da je bilo s tem pokopano upanje na status dominiona. V dominionu bi namreč lahko še bolj neodvisno od Londona prisilili na črnce. Črnci pa so videli v ustanovitvi federacije poskus strati odpor črnega prebivalstva in zavreti njegovo politično osamosvojitve. London pa je hotel z ustanovitvijo federacije uresničiti »družabništvo« med belci in črnci, seveda v bistvu na temelju sedanjega neenakega položaja.

Britanska konservativna stranka je tik pred razglasitvijo federacije objavila brošuro, v kateri je med drugim rečeno: »...Njihovo (črnsko) čustveno zavračanje federacije izvira iz sanj o črnski samopravi... Njihove ambicije so razumljive, saj boro o afriških ministrih na zahodni obali, ki uživajo vse privilegije visokih funkcij. Pozabljajo pa, da so Afričani na Zlati obali daleč pred njimi: da je v Zahodni Africi belec ptica selitka, medtem ko je v Srednji Africi prišel, da bi se naselil. Da po tem takem ne gre primerjati razmer na obeh področjih...«

In v tem je bistvo sedanjega položaja. Belec se noče odreči svojih plantažam, rudnikom in tovornam v federaciji, ker jih ne more spraviti v žep in oditi. Problem malce spominja na Alžirijo. Zanimivo pa je, da ista konservativna brošura na koncu daje rešitev tega problema, ko pravi: »Federacija pa bo vendarle nudila okvir, znotraj katerega se je moč najbolje lotiti težav, ki izvirajo iz rasno mešane družbe. Zakaj Srednja Afrika se ne bo mogla razvijati na temelju prevlade ene rase nad drugo, ampak na temelju politike družabništva med obema rasama...«

Misel je razumna in bi jo bilo treba pozdraviti. Toda prej bi bilo treba razčistiti samo en pojem: kaj menijo belci z izrazom »družabništvo«? Če mislijo enakopravnost, potem bi morala prav kmalu sedeti v parlamentu črna večina. Če pa mislijo na ovekovečenje vodilne vloge belega človeka, je pojem družabništva — milo rečeno — v nasprotju z njegovo razlago v slovarju. In ne smemo pozabiti, da število pismenih Afričanov narašča iz dneva v dan.

»Boj še ni končan«

Makarios je pred odhodom iz Londona izrazil optimizem glede bodočnosti otoka, obenem pa opozoril, da miroljubni boj še ni končan

LONDON, 23. febr. (AP). Voditelj ciprskih Grkov nadškof Makarios je izrazil tukaj optimizem, kar zadeva prihodnost ciprske republike. — Makarios pa je medtem dodal, da borba ciprskega naroda še ni končana. »Pozvali so nas v novo, toda miroljubno borbo za konstruktivno delo in mednarodno sodelovanje, je izjavil Makarios pred množico 5000 Ciprčanov, ki so mu priredili manifestacije.

Ciprčani, ki žive v Londonu, so se zbrali na manifestacijo, da bi pozdravili nadškofa Makariosa neposredno pred njegovim odhodom iz Londona. Nadškof Makarios, za katerega trdijo, da je med razgovori v Londonu izrazil rezerve z ozirom na načrt sporazuma, bo verjetno izvoljen za prvega predsednika ciprske republike.

V prvi izjavi na javnem mestu po podpisu sporazuma, prejšnji teden, je Makarios dejal, da mora postati »Ciper most med Vzhodom in Zahodom, ter trdnjava miru.«

Na Cipru je prišlo sinoči do dveh incidentov, ko so ciprski Turki s kamenjem napadli ciprske Grke, bivše zapornike in britanske vojske. Do prvega incidenta je prišlo v bližini letališča v Nikoziji, ko so napadli kamion, v katerem so bili bivši zaporniki in britanski vojak.

V vasi Pergamesu so ciprski Turki ustavili konvoj avtobusov, v katerem so bili ciprski Grki, ki so jih ravno izpuščali iz zaporov ter članj njihovih družin. Teže je bil ranjen nek deček grške narodnosti.

Casopis »Vima« piše, da pomeni sporazum o Cipru začetek novega obdobja za otok. List priporoča nadškofu Makariosu in generalu Grivasu, naj »spretno in s političnim smislom« rešijo težak problem stabilnega statusa Cipra. Casopis tudi meni, da morajo tudi voditelji Grčije dokazati pomen doseženega sporazuma s tem, da se bodo podprli vzpostavitvi čim boljše grško-turške odnose, ker je prijateljstvo med obema državama poglavitni pogoj za pravilno funkcioniranje nove ureditve na Cipru. »Vima« dodaja, da je v interesu obeh držav, ustvaritev skupne fronte proti gotovim nevarnostim in

še posebno tistim, ki se pojavljajo v zvezi z evropskim skupnim tržiščem.

V pooblaščenih britanskih krogih so sporočili, da bodo tukaj danes objavili sporazum o Cipru. Glavne točke tripartitnega grško-turško-britanskega sporazuma o Cipru bodo objavili v Belj knjigi. Po tem sporazumu bo imela ciprska republika za predsednika Grka Ciprčana, a za podpredsednika predstavnik turške manjšine. Predsednik ciprske republike bo imel izvršno oblast, podobno predsedniškemu sistemu v ZDA. Velika Britanija bo obdržala polno suverenost nad dvema vojaškima oporiščema na Cipru. Na otoku bo nameščenih 900 grških in 600 turških vojakov s tem, da se bo po veljavitju nad temi silami menjalo vsako leto, da bosta Grk in Turak izmenoma poveljnika.

Po sporazumu bodo v vseh večjih mestih v Nikoziji, Famagusti, Limasolu in drugih organizirali ločene občine za Grke in Turke. Vsaka od teh skupnosti bo imela svojo skupščino, hkrati pa tudi skupni parlament, v katerem bo 70% Grkov in 30 odstot. Turkov. Kar zadeva minist. svet, bodo Grki imeli 7 resorov, Turki pa 3, od katerih bodo enega od treh glavnih, in sicer za zunanje zadeve, obrambo ali gospodarske zadeve obvezno imeli ciprski Turki.

Po tripartitnem sporazumu bodo jamčile za neodvisni status ciprske republike Velika Britanija, Grčija in Turčija, Ciprčani pa bodo lahko odločili, da se lahko priključijo skupnosti britanskega Commonwealtha. Nova ciprska republika bo tudi zahtevala sprejem v OZN. Pekinški list »Ta Kung Pao« je v svojem uvodniku ocenil nedavni sporazum o Cipru kot

»novo zaroto kolonialistov s ciljem, da bi zapečatili usodo ciprskega naroda«. Po pisanju tega lista pomeni sporazum o ustanovitvi ciprske republike v bistvu okupacijo in kolonialno oblast nad Ciprom s strani Velike Britanije, Grčije in Turčije.

Štiki Japonske z vzhodno Evropo

Tokio, 23. febr. (AP). V obveščeniških krogih danes trdijo, da je japonsko ministristvo za zunanje zadeve pripravljeno začeti razgovore za normalizacijo japonskih odnosov z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo. Tisk poudarja, da je za začetek razgovorov sedaj potrebna samo še vladna odobritev predloga ministristva za zunanje zadeve, če bodo medtem sprejeli formalne potrditve iz Budimpešte, Bukarešte in Sofije, da so vlade teh držav prav tako pripravljene na razgovore zaradi vzpostavitve diplomatskih odnosov.

Segni razlaga svoj program

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 23. febr. (Po telefonu) Novi italijanski premier Segni je po posvetovanjih v zadnjih dneh s posameznimi ministri svoje vlade danes obrazložil vladni program na seji ministrskega sveta, jutri dopolnjeval bo dal programsko izjavo najprej v skupščini, nato pa v senatu. Računajo, da bo razprava o vladnem programu zaključena v skupščini še ta teden in se bo prihodnji teden nadaljevala v senatu.

Ob zaključku seje ministrskega sveta je bilo objavljeno le kratko sporočilo, da je vlada osvojila program, program pa ni bil objavljen. Vendar se pričakuje, da Segni tudi po posvetovanjih s posameznimi ministri ni bistveno spremenil programa, ki ga je ob začetku formiranja svoje vlade razložil vodstvu krščansko-demokratske stranke in predstavnikom drugih strank, ki so obljubile v parlamentu podpreti vlado. Omejil se je na minimalni program, ki bo obsegal predvsem razne ukrepe proti širjenju gospodarske recesije. Osnove njegovega gospodarskega programa ostajajo javna dela in pospeševanje privatne iniciative v industriji. Današnji »Tempo« piše, da namerava Segni vrnila ta privatno iniciativo tistim faktorjem ki jih je prejšnja vlada skušala omaršiti. Vendar pa je z ozirom na gospodarski položaj, kakršen je danes v Italiji malo verjetno, da bi to pospeševanje privatne iniciative šlo v korist gospodarskega napredka. Privatni kapital namreč vse bolj beži od tveganosti investicij in lažji bodisi v bankah, ali pa je usmerjen v tiste panoge, ki donosajo večji in lažji dobiček, ne prispevajo pa k pospeševanju gospodarske

moči države, še manj pa k reševanju osnovnega problema — zmanjšanju brezposelnosti. Po prvih znakih lahko sodimo, da se bo nova vlada tudi v zunanji politiki nekoliko razlikovala od Fanfanijeve. Kot napoveduje današnji desničarski tisk, se bo Italija vrnila k »tistem načelom, ki so bila tako draga De Gasperiju, k politiki zahodne solidarnosti in k politiki

zavezanega evropelzma«. To pomeni, da bo Italija verjetno opustila razne pobude za zblizjevanje z arabskim svetom, ki so bile značilne za Fanfanijevo zunanjo politiko. Važno vprašanje v zunanji političnem delu Segnijeve programske izjave, bo zavzemalo vprašanje južne Tirolske. V današnjem vladnem sporočilu je rečeno, da je vlada potrdila veljavnost sporazumov, sklenjenih leta 1946 med De Gasperi in Gruberjem. Hkrati tu di poudarja, da je pripravljena razpravljati o vseh vprašanjih, ki zadevajo avstrijsko manjšino in tudi o vseh pobudah za zboljšanje položaja manjšinske

etnične skupine, medtem ko se bo odločno uprla vsakemu poskusu, da bi vprašanje Južne Tirolske prenesli pred mednarodne forume. Avstrijski tisk je namreč v zadnjih dneh pogosto omenjal to možnost. Pričakujejo, da bo nova vlada do Južne Tirolske bolj nepopustljiva, ker ji niso potrebni trje glasovi južno-tirolskih poslancev, kot so bili potrebni Fanfaniju, kajti Segnijeva vlada ima v parlamentu že zagotovljeno veliko večino, največjo od leta 1953 dalje. Ob prisotnosti vseh poslancev namreč vlada lahko računa na 338 glasov, opozicija pa le na 252.

Aca Stanovnik

Kaj je elastičnost

Washington, 23. febr. (AFP). Med republikanskim senatorjem Homerjem Capeheartom in demokratskim senatorjem Mansfieldom je prišlo do spora, kaj pomeni beseda »elastičnost« v berlinskem sporu. Senator Mansfield je pred nedavnim govoril o potrebi elastičnosti v politiki State Departmenta in zvezi z Berlinom. Njegov republikanski kolega Capeheart pa je ocenil to stališče kot »umik« pred zahtevami Sovjetske zveze. Capeheart je sovjetske predloge ocenil kot zahtevo, naj se zahodne sile umaknejo iz Berli-

na in zahteval, da mora Zahod ostati pri »nepopustljivi politiki« v tem vprašanju. Zagovornik nove berlinske politike Mansfield je odgovoril, da ne gre za »umik«. »Ves ameriški narod, je dejal Mansfield, odločno podpira sedanjega predsednika Eisenhowerja, toda sedaj je čas, da bi začeli razmišljati o Berlinu.« Demokratski senator meni, da po 27. maju, roku, ki ga je predlagala Sovjetska zveza za začetek razgovorov, »ne bo več časa za razmišljanje.«

Strankarski spori

Koalijski odbor skuša odstraniti številna nesoglasja med vodilnima avstrijskima strankama

DUNAJ, 23. febr. (Tanjug). Predstavniki dveh vladajočih strank v Avstriji rešujejo v okviru »koalijskega odbora« in njegovih 12 pododborov vrsto spornih aktualnih problemov iz notranjega življenja države. O izidih teh razgovorov, ki bodo v prihodnjih dveh tednih prišli v odločujoče obdobje, bo odvisno, ali bodo parlamentarne volitve v maju ali oktobru. Nobeno od vodstev vodilnih strank ne bi želelo prevzeti odgovornosti za prenehanje koalijskega sodelovanja in razpustitve parlamenta pred določenim rokom.

in zaposlenih delavcev ter ušluzbencev. V dunajskih političnih krogih menijo, da ti in drugi sporni problemi ne bodo kmalu rešeni, vendar le pričakujejo, da navzlic različnim stališčem bo prišlo do obojestranskih popuščanj in da bodo dosegli določene kompromisne rešitve, kar je že splošna značilnost za povojni sistem koalijske vladavine.

Stirje poglavitni problemi prevladujejo v nizu do sedaj odloženih vprašanj, ki jih niso rešili samo zaradi nasprotnih načelnih stališč, ki slone na dveh stranknih programih o razvoju druge republike. Vodstvo katoliške narodne stranke želi popolno likvidacijo državnega sektorja v gospodarstvu ter vztraja na reformi stanovanjske politike, vključujoč tu tudi reševanje vprašanja obstoječega »stanovanjskega fonda« za izgradnjo novih stanovanjskih zgradb, kar je v rokah socialistov.

Stavke in protesti

Belgijski rudarji še stavkajo — Premogovna kriza v Evropi vedno hušja

MONS, 23. febr. (AP). Delavci v južnih in vzhodnih področjih belgijskih rudnikov bodo danes nadaljevali s stavko ter protestirali proti vladnim načrtom, da bo zaprla nerentabilne rudnike blizu Borinagea. Demonstracije in zborovanja so danes napovedana v področju Charleroi in Paturagesa. Delavci v jeklarski industriji v okolici Charleroi so zagrozili, da bodo prenehali s delom danes popoldne. Napovedujejo, da se jim bodo pridružili tudi delavci v drugih vejah industrije. Na področju Liega stavkajo edino rudarji, pridružili pa se jim bodo verjetno metalurški delavci.

V drugih področjih države v okolici Bruslja in kjer govorijo flamsko, poziv na splošno stavko ni bil sprejet, ker katoliški sindikati, ki nadzorujejo največji del tega področja, niso hoteli izdati poziv na splošno stavko, čeprav podpirajo akcijo rudarjev. Vlada je medtem napovedala novo konferenco s predstavniki sindikatov in lastniki rudnikov. Na tej konferenci bodo pripestvovali tudi predstavniki visoke oblasti Evropske skupnosti za premog in jeklo.

Socialisti se prav tako upirajo reprivatizaciji, ker bi želeli državni sektor v gospodarstvu spremeniti v »skupno gospodarstvo«. Skupnim podjetjem bi upravljali organi, sestavljeni iz imenovanih pred-

ce, naj zadržijo izven stavke Italijane, zaposlene v premogovnih rudnikih. Hkrati pa je vlada izdala sporočilo, ki opozarja, da je tujcem, ki žive v Belgiji, prepovedano sodelovati v političnih aktivnostih. Po belgijskih zakonih se ta prestopke kaznuje z izgonom iz države. Po vesti agencije Reuter se v nekaterih državah zahodne Evrope vedno bolj pojavljajo zahteve o sprejetju izrednih ukrepov proti krizi v nacionalnih industrijah premoga, ker se rezerve premoga kupičlji, rudarjem pa grozi brezposelnost. Kriza je najbolj prizadela Belgijo Zahodno Nemčijo in

Manuilski umrl

Moskva, 23. febr. Kakor poroča TASS, je sinoči v Kijevu v 75. letu starosti umrl Dmitrij Zaharovič Manuilski, podpredsednik ukrajinske vlade. Manuilski je bil član KP ZSSR od 1903. leta in je nosilec Ordena Lenina.

Težave Brazilije

V Washingtonu se bodo začeli razgovori o denarnem posojilu Braziliji

NEW YORK, 23. febr. (Tanjug). V tem tednu se bodo v Washingtonu začeli razgovori med predstavniki brazilske vlade in mednarodnim monetarnim fondom z ameriškiimi privatnimi in državnimi bankam o večjem denarnem posojilu Braziliji, da bi obvladala zelo resne gospodarske težave.

Največja južnoameriška država Brazilija s 65 milijoni prebivalcev je končala lansko finančno leto z rekordnim plačilnim deficitom 300 milijonov dolarjev. Hkrati pa so se začeli dvigati življenjski stroški za 20 odstotkov, nacionalna valuta — ruzeros — je začela izgubljati na vrednosti, in sicer 15 odst. na uvožni in 50 odst. v izvožni trgovini. Poglavitni razlog je velik deficit, ki je nastal z rekordno količino neprodane kave, približno 20 milijonov vreč. Dohodki od kave pa znašajo skoraj polovico splošnih dohodkov od izvoza.

Lani je Brazilija dobila kot posojilo 200 milijonov dolarjev od ameriških državnih in privatnih bank in mednarodnega monetarnega fonda za uvoz re produktijskega materiala. Toda ta vsota ni zadostovala, da bi obvladali težave, ker se ni pre-

Nixon obiskal Dullesa

Washington, 23. febr. (Reuter). Včeraj je obiskal v bolnišnici obolelega ameriškega ministra Dullesa predsednik ZDA Nixon. Kakor je sporočeno, sta se podpredsednik Nixon in Dulles pogovarjala 45 minut o problemu Berlina.

VEČJE PODJETJE V LJUBLJANI
sprejme v službo
SALDAKONTISTE, KNJIGOVODJE in STROJEPISKE
Plača od 12.000.— do 20.000.— din.
Nastop službe lahko takoj — V pošte pridejo samo reflektanti, stanujoči v Ljubljani. — Ponudbe pošljite do 25. t. m. v oglasni oddelek pod »Sposobna moč«.

Vse pripravljeno za začetek

Na makedonskem delu avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti je vse pripravljeno za začetek del

Kakor je že znano, bomo letošnji zgodaj spomladni nadaljevali dela na naši veliki oziroma največji magistrali, ki povezuje dve tretjini ljudskih republik, hkrati pa tudi Jugoslavijo s srednjo in zahodno Evropo ter z našo južno sosedo Grčijo, pa še naprej z bližnjim vzhodom. Jugoslovanska mladina bo s pomočjo strokovnjakov letos spet opravila veliko in junaksko delo. Lotila se bo graditve dela avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti skozi LR Srbijo in Makedonijo. Razen znanega mednarodnega pomena bo imela ta velika prometna zveza pomembne pozitivne posledice tudi za nadaljnji veliko hitrejši gospodarski razvoj tistih krajev, skozi katere bo tekla. To velja posebno za Makedonijo in njeno mlado, razgubano gospodarstvo; prometno omrežje na tem območju je kljub temu, da tam v zadnjih letih zelo hitro gradijo ceste, še zmeraj nezadovoljivo. Avtomobilska cesta skozi Makedonijo bo imela tudi velikanski pomen za nadaljnji razvoj turizma v tem delu naše države.

Dela na makedonskem odseku avtomobilske ceste se bodo začela 1. marca. Po podatkih iz urave za graditev avtomobilske ceste v Skoplju so povsod, kjer bodo letos opravljal dela, vse priprave popolnoma končane. Tako upravičeno pričakujemo, da bo odsek avtomobilske ceste od Negotina do Demir Kapije, ki je v načrtu za letošnji konec v obdobju, ki ga je predlagal Centralni komitee Ljudske mladine Makedonije Centralnemu komiteju Ljudske mladine Jugoslavije — do dne-

va vstaje makedonskega ljudstva, 11. oktobra letos. Skupna dolžina ceste Bratstva in enotnosti skozi Makedonijo bo po najnovejši reviziji generalnega načrta natančno 191 kilometrov. Makedonski del naše magistrale se začne med Preševom in Kumanovim, severno od vasi Tabanovci. Avtomobilska cesta bo peljala potem mimo Kumanovega, nato pa proti jugu proti Skopskemu polju, približno v isti smeri, kot jo ima sedaj železniška proga Skoplje—Beograd. Pri vasi Petrovac se bo odcepil en krak ceste proti Skoplju, poglavitna smer magistrale pa bo zavila pri Petrovcu na vzhod proti Katlanovski Banji, kjer bo prešla na levi breg Pčinje in peljala potem po soteski te reke do njenega izliva v Vardar. Avtomobilska cesta bo na tem odseku odpravila nevarnosti, ki jih je pomenilo za promet visoko Katlanovsko brdo, zlasti v zimskih mesecih.

Od izliva Pčinje bo vodila avtomobilska cesta tudi naprej po popolnoma novi trasi, po levem bregu Vardarja; na Veleškem polju bo prispela pri Bašimnem selu. Potem bo cesta presekala železniško progo in dosežala ceste, ki povezuje Titov Veles s Štipom, Kočani in Strumico v vzhodni Makedoniji. Na levem bregu Vardarja bo vodila skozi Titov Veles in nadaljevala pot na isti strani reke do izliva Babune v Vardar. Tam bo preskočila na desno stran in nadaljevala pot izmenoma po stari in novi trasi — pretežno po tej — proti jugu čez Gracko, Stobi in Negotin do Demir Kapije, kjer bo prešla spet na levi vardarski breg

in prispela skozi 600 metrov dolg predor, skozi znano slikovito sotesko Demir Kapijo in naprej proti Miravcem in Udovu. Na tem odseku bodo začeli graditi v bližnji bodočnosti dve veliki vardarski hidrocentrali. Avtomobilska cesta bo tekla prav mimo hidrocentral in velikih jezov. Pod vasio Miravci se bo avtomobilska cesta spet pogrnala na desni vardarski breg, na koncu, nekje v dolžini 20 kilometrov; bolj razgubano bodo nadaljevali dela drugo leto; zamišljen je namreč, da bodo ves del avtomobilske ceste skozi Makedonijo v dolžini 191 km dokončali do leta 1962. Pripravljalna dela bodo pa opravili že letos tudi na nekaterih drugih odsekih ceste skozi Makedonijo. Po zaključkih revizijske komisije bo treba porabiti za ceste od Negotina do Demir Kapije več kot poldrugo milijardo din, medtem ko je za ves makedonski del magistrale — 191 km — zamišljenih nekako 11 milijard dinarjev.

Po načrtu bo cesta široka deset metrov; 7,5 m bo asfaltna cestišča in dvakrat po 0,35 m betonskega zaščitnega pasu, torej skupaj 8,20 m cestišča. V soteski Pčinje in Demir Kapiji bo avtomobilska cesta odja za približno 1 m. Za neoviran promet bodo na mnogih krajih zgradili poldrugo in nadvoze za ceste, ki bodo sekale avtomobilske ceste. Na makedonskem delu ceste Bratstva in enotnosti bo delalo letos 7000 fantov in deklet iz vseh krajev Jugoslavije. Po izdelanem načrtu za udeležbo makedonske mladine pri graditvi avtomobilske ceste bo delalo letos na območju Makedonije samo 10 odstotkov mladine iz Makedonije, 90 odstotkov mladine na odseku Negotin—Demir Kapija pa bo iz drugih republik. Ker se je prijavilo za letošnje delovno akcijo velikansko število makedonskih fantov in deklet, bo delala večina prijavljenih na srbskem odseku od Paračina do Niša ter še na raznih krajevnih akcijah v Makedoniji.

Ob vsej trasi od Negotina do Demir Kapije so že postavili potrebne barake in druge objekte za udobno nastanitev in prehrano mladine, kakor tudi za njeno kulturno - prosvetno, vzgojno in zabavno življenje. Zagotovili so potrebno število postelj, mizic in vsega potrebnega, ukrenili so pa tudi vse potrebno za sprejem brigad ob njihovem prihodu. Postavili so štiri mladinska naselja, in sicer v Negotinu, Tremniku, Prždevu in Demir Kapiji.

Ker zapusti vaška mladina dom najlaže zgodaj spomlad, ko še ni poglavitnih poljskih del, bo delala v prvi in drugi izmenj vaška mladina in del delavske mladine, po končanem šolskem letu jo bo pa zamenjala srednješolska in študentska mladina. **Dokl. Muratovski**



Ce ni snega, je pa sonec tisto, kar letos privablja izletnike in planince na vrhove Pohorja. Medtem ko je Maribor zavrt v meglo in prah, je na pohorskih vrhovih prijetno sončno vreme.

Letos znaten korak naprej

v gostinstvu in turizmu u mariborskega okraja

Skoraj ni kraja v velikem mariborskem okraju, kateremu bi mogli oporekati pogoje za razvoj turizma in gostinstva. Toliko pestrosti v naravnih lepotah, etnografskih in arheoloških zanimivostih je vsepovsod. Pa vendar nismo znali dovolj označiti poti do teh lepot in zanimivosti. Nismo jih znali pokazati ljudem tako, da bi jih vzbudili in znali ceniti. Niti nismo znali gledati na nje »skozj dinar«, da bi nam kot turistične zanimivosti prispevale svoj delež v prizadevanjih za večji narodni dohodek. Če iz vzamemo privlačno Pohorsko vzpenjačo, ki predstavlja zares blestečo zvezdo na nebu našega turizma, lahko trdimo, da čaka gostinske in turistične delavce še trdo delo. Pri tem delu jih bodo znatno podprli letos občinski ljudski odbori, na razpolago pa jim bodo tudi v družbenih planih zveze in republike zagotovljena sredstva za kreditiranje investicij v gostinstvu in turizmu. Samo v okrajnem in v občinskih družbenih investicijskih skladih bo na razpolago predvidoma 132 milijonov dinarjev. To je doslej največja vsota, predvidena v ta namen. Povečanje investicij v to panogo našega gospodarstva pa najzgovorneje opravljajo postavka v družbenem načrtu mariborskega okraja, ki računa, da bo letošnje dosežen promet v gostinstvu okoli 3,3 milijarde dinarjev.

ODKOD IN KAM?

Ko so te dni postavili odre ob zidovih hotela »Orel«, smo Mariborčani končno morali verjeti, da smo od besed o pomankanju tujstih sob prešli zares k dejanjem. Ob tej priložnosti smo zaprosili tajnika gostinske zbornice in predsednika Turističnega društva v Mariboru Ernesta Zagradca, naj nam pove kaj več o letošnjih investicijah v gostinstvu in o načrtih Turističnega društva. Odkod pričakujejo potrebna sredstva in kam jih bodo vložili?

V družbenem planu okraja je letos namenjenih za gostinstvo

82 milijonov din iz okrajnega investicijskega sklada. Dalje predvideva plan, da bodo občine namenile za razvoj gostinstva na svojih področjih nadaljnih 50 milijonov dinarjev. Od tega bi odpadlo samo na mestni investicijski sklad, za štiri mariborske občine, 40 milijonov din. Za ostale občine bi bilo potem na razpolago le še 10 milijonov, kar je seveda prav neznan vsota glede na potrebe. Zato Gostinska zbornica predlaga račun na tem, da bodo občine dale za gostinstvo več kot jih obvezuje družbeni plan. Nekaj sredstev bodo zbrale z združevanjem sredstev gospodarskih organizacij, iz skladov skupne porabe in zelo verjetno bo tudi »akcija dveh tretjin« prispevala k izboljšanju stanja v gostinstvu, predvsem na področju družbene prehrane.

Več gostinskih podjetij v okraju se je udeležilo razpisa za natečaj iz republiški investicijskih skladov. Med temi je hotel Košenjak v Dravogradu, ki ima v načrtu rekonstrukcijo — povečanje restavracije, ureditev hotelskih sob in odstranitev lesene šupe. Občinski ljudski odbor Košacki namerava zgraditi sodoben gostinski obrat v Sentlju, da bo mogoče dostojno postreči tujcem ob vstopu v našo državo. Za kredit je zaprosila tudi Pohorska vzpenjača, ki naj bi že letos zgradila restavracijo pri zgornji postaji. Interesenta za kredit sta tudi občinski ljudski odbor Ravne in sicer za dograditev lanj začete turistične doma v Črni ter Športno društvo Maribor, ki bo še razširilo svoj počitniški železničarski dom na Pohorju. Po mnenju Gostinske zbornice so možnosti, da bodo te vloge ugodno rešene, potrebna sredstva za lokalno udeležbo pa so prav tako že zagotovljena.

Hotel »Orel« je že lani prejel potrebna investicijska sredstva za nadzidavo in delno rekonstrukcijo. Z nadzidavo bo pridobil okoli 40 novih postelj. Prenosilca so namreč najbolj pereč problem Maribora v času turistične sezone. Pred vojno je imel Maribor na razpolago 346

postelj, medtem ko jih ima danes le 241. Nastanitevno zmogljivost mesta bo nujno treba povečati, glede na vedno večji tujski promet in industrijo Maribora, ki privablja dnevno preborecna števila poslovnih ljudi.

NAČRTI TURISTIČNEGA DRUŠTVA

Turistični promet je vsako leto večji, čeprav je doslej za pospeševanje turizma izkoriščeno boro malo možnosti. V sramem Mariboru in na Pohorju ima za porast največje zasluge vseokrog Pohorska vzpenjača. Ni še na razpolago točnih številk, vendar je gotovo minulo leto obiskalo Maribor in Pohorje rekordno število turistov. Hkrati pa ugotavljamo rahel padec turizma v koroskem področju in v nekaterih letoviških vzhodnega dela Pohorja. Glede na to pripravljajo Turistično društvo Maribor močno propagandno akcijo, ki naj bi opozorila na doslej manj obiskane kraje in na turistične zanimivosti.

Med drugim pripravljajo izdajo prospektov Podravja in Pomurja; tik pred izidom je tudi severovzhodni Sloveniji posvečena številka revije »Biseri Jugoslavije« in prospekt Maribora s Pohorjem. Dobra je tudi zamisel, da bodo pospešili propagandno akcijo za obisk naših krajev v Beogradu, Vojvodini in v drugih krajih države.

V samem Mariboru bodo turistični delavci poskrbeli za prireditve, ki so zadnja leta za-

mrje. Med te štejejo predvsem koncerte v mestnem parku. V načrtu je tudi obnove čolnarne, ki je že dobila novo ozvočenje. Za poživitev izletniškega turizma bodo dokončno uredili področje okoli zgornje postaje vzpenjače. Na poti od postaje do železničarskega doma bodo postavljene klopi in poskrbljeno bo za pitno vodo. V Bresterici pa nameravajo urediti »camping« z »weekend« hišicami za ljubitelje vodnega športa.

V letu je tudi 7 orientacijskih tabel s shematičnim prikazom razporeditev turističnih objektov na vzhodnem Pohorju.

Društvo in turistični delavci so za letošnji sprejeti precejšnje naloge. Dobre volje za delo jim ne manjka in to je že precejšnje jamstvo za uspeh. Pri njihovem delu pa je treba upoštevati mnoge težave, ki zavirajo razmah turizma in bodo odstranjene šele z izpolnitvijo perspektivnega načrta razvoja gospodarstva v okraju. K ureditvi razmer v gostinstvu smo letošnje zastavili odločen korak. Ni manj važno ni vprašanje ureditve cest. Kdor te dni zaide v Maribor, bo v oblikih prahu zastoj iskal odgovora zakaj so vzdeli mestu ime »Štajerski Meran«. Mariborski prah se je pojavil celo na Pohorju, kjer nevidni šoferji drviljo od železničarskega doma do postaje vzpenjače. To vsekakor ni v prid turizmu.

Lahko pa bi turizmu v prid storili še marsikaj, brez večjih investicij. (D)

Trg s kmetijskimi pridelki

Preiskrba s povrtninami ni bila v vseh potrošniških sredstvih zadovoljiva. Nabava na Gorškem so bile omejene, ker je ponudba zimskih zelenjavne zaradi mraza znatno manjša. Tudi iz Dalmacije ne prihaja dovolj blaga.

Odkup krompirja je še vedno premajhen in za po dogovorjenih cenah ni mogoče dobiti, pač pa po ceni 15 do 18 din. Maloprodajne cene so se povečale.

Izboljšalo se je stanje v preskrbi s fižolom, slivami pa je s solato, radikem, ohrovitom, seljem. Ponudba jabolok se je zmanjšala, zaradi česar so se cene povečale. Razpoložljive količine jabolok pri proizvajalcih so se precej zmanjšale. Ponekod so dogovorjene cene že prekoračene. Preskrba z jabolki je bila povsod dobra.

Odkup jajc je zadovoljiv, preskrba urejena, cene po posameznih področjih precej varirajo. Obstaja tendenca nadaljnjega padca cen.

Surovega masla primanjkuje, med tem ko je preskrba s svežim mlekom zadovoljiva.

Precej neurejen je odkup in promet z govejo živino. Ponudba je na splošno manjša, dogovorjene odkupne cene, nakupne cene se ne spreminjajo in je precej primerov preplačevanja bodisi neposrednega ali pa na račun izplena. Dovolj je na trgu prašičev, manj telet, vendar je ponudba še ugodna.

Ta postaja bo povečala sredstva Lipice za vzdrževanje vzrejnega središča lipicancev, korist pa bo imela skupnost tudi zato, ker bomo odslej živino lahko izvažali spočito in primerno rejeno Dolge, direktne vožnje z železnico čez mejo so bile doslej krive, da je prihajala živina v roke kupcu sestradana in utrujena in da je bila tako izguba skupnosti na kalu pretirano velika.

Ima pa »Jadran« še namen urediti Lipico tudi turistično. Mnogo Tržačanov prihaja sem že sedaj in nobenega dvoma ne more biti o tem, da se bo ta, sedaj še šibki turizem razvil, ko bodo Lipico spremenili v privlačen, lahko rečemo, naraven park sredi kraškega sveta. **F. M.**

Okraj	Cena pri KZ	Cena na drob.	Cena na deb.
CVETACA:			
N. Gorica	45	85	
Koper	60	75	
N. mesto	105		
Celje	110	100	
Maribor	120		
Ljubljana	105	95	
RADIC:			
N. Gorica	115	125	
OHRAVIT:			
N. Gorica	18	23	
Koper	25	40	
JABOLKA:			
N. Gorica III	13	24	
Koper	25	45	
N. mesto	24	40	30
M. Sobota	24	25	36
Celje	32	45	38
Maribor	32	38	40
Ljubljana	32	44	38
GROZDJE:			
Celje	160	140	
Ljubljana	170	155	
OREHI:			
N. Gorica	90	105	
Celje	95	140	130
Maribor	95	120	110
Ljubljana	105	140	115
JAJCA:			
N. Gorica	16	18	
Koper	14	15	
N. mesto	14	15	
M. Sobota	13	15	
Celje	15	18	
Maribor	14	16	
Ljubljana	15	19	
MLEKO:			
N. Gorica	24	32	
Koper	26	36	
N. mesto	24	32	
M. Sobota	24	28	
Celje	23	30	
Ljubljana	27	31	
GOVEDO SRED. KVALITETE:			
N. Gorica	115	270	
Koper	125	270	
N. mesto	105	270	
M. Sobota	110	260	
Celje	108	270	
Maribor	115	260	
Ljubljana	112	270	
TELETA:			
N. Gorica	205	345	
Koper	225	355	
N. mesto	200	340	
M. Sobota	185	290	
Celje	180	320	
Maribor	205	340	
Ljubljana	215	370	
FRASCI:			
N. Gorica	200	350	
Koper	195	375	
N. mesto	205	360	
M. Sobota	185	350	
Celje	195	360	
Maribor	220	360	
Ljubljana	192	380	

KMETIJSKO GOSPODARSTVO VIPAVA
sprejme
RAČUNOVODJO
Pogoj: visoka ali srednja strokovna izobrazba s petletno prakso, po možnosti v kmetijskih organizacijah.
Plača po dogovoru. Samsko ali družinsko stanovanje preskrbljeno. Nastop službe takoj, najkasneje do 1. IV.
Prošnje dostavite najkasneje do 15. marca. 1180-46

»Žganje se bolj izplača«

Medtem ko vidim v izločbah dovolj izbire vsakovrstnega žganja, med drugim tudi silovovke, zastoj lištem po trgovinah suhe češnje. Prav tako v trgovinah, zlasti pa v gostinskih lokalih, med vsakovrstnimi žganimi pijačami zastoj lištem sadne sokove. Torej lansko izredno sadno letino smo dobro izkoristili predvsem za izdelavo alkoholnih pijač, za brezalkoholne pijače pa...

To me je napotilo v destilacijo alkoholnih pijač »DANA« na Mirni, da izvem, kako je s proizvodnjo enih in drugih pijač.

»Kaj, sokove naj bi proizvajali? Da bi šlo potem podjetje po gobe, kot jih je šlo zaradi tega že toliko gorodnih podjetij? Ne, to se ne izplača, ker so proizvajalci stroški previšoki, s tem pa seveda tudi proizvod.«

Ta načelni odgovor na moje vprašanje me ni zadovoljil, zato smo nadaljevali razgovor v podrobnosti. Pri tem sem se seznanil s težavami pri proizvodnji sadnih sokov in s problemi te živilske predelovalne industrije.

»DANA« je majhno podjetje. Proizvajajo predvsem vse vrste žganih alkoholnih pijač, malinovec in slivon, hkrati pa se bavijo še s prometom z drugimi alkoholnimi in nekaterimi brezalkoholnimi pijačami. Količinski promet podjetja je okoli 100 vagonov letno, kar je za kolektiv, ki šteje manj kot 30 ljudi, kar precej. Toliko bolj, ker o kakšni mehanizaciji proizvodnje ne bi mogli govoriti.

»Če bi hoteli proizvajati sadne sokove, bi potrebovali nove investicije. Proizvodnja sadnih sokov ni enostavna. Potrebna je posebna embalaža, potrebna so primerna skladišča za vskladitve. Sadni sokovi so pokvarljivo blago. Če bi pri taki ceni sladkorja obremenili proizvodnjo sadnih sokov še z investicijami, bi bili izdelki tako dragi, da jih potrošnik ne bi mogel kupovati. V previsokih proizvodnih stroških je ves problem proizvodnje sadnih sokov.«

»Kaj pa žgane pijače, s temi pre?«

»Žgane alkoholne pijače precejše proizvodne stroške. Nobenih večjih težav ni s skladičenjem in prevozom le-teh.

Žganje na primer lahko shranimo v sodih, tudi v velikih. Prav tako lahko večje količine razpošljemo v sodih. Za sadne sokove so potrebni stekleni baloni.«

Nadalje sem zvedel, da s prodajo sadnih sokov ne bi bilo nobenih težav, če bi bila cena primerna. Nasprotno, po vpraševanju po brezalkoholnih pijačah je čedalje večje. Podjetje oskrbuje s coko in slivonom le bližji dostavni okoliš, ki zajema manjša potrošna središča, vendar prodajo tedensko po dva kamiona teh pijač.

V »DANI« bi prešli torej lahko na proizvodnjo sadnih sokov samo z novimi investicijami. Teh pa se, kot sem silal, v podjetju boje. In ko se pri tem še spomnijo usode nekaterih tovarn za proizvodnjo sadnih sokov, je pri njih konec razprave o proizvodnji te, na trgu iskane, pijače.

Akoravno navajanja kolektiva »DANE« glede nerentabilnosti proizvodnje sadnih sokov niso v vsakem primeru upoštevna, je vendar kazno, da v proizvodnih kalkulacijah te vrste živilske predelovalne industrije nekaj ni v redu in da bi bilo tu treba nekaj ukreniti. Morda

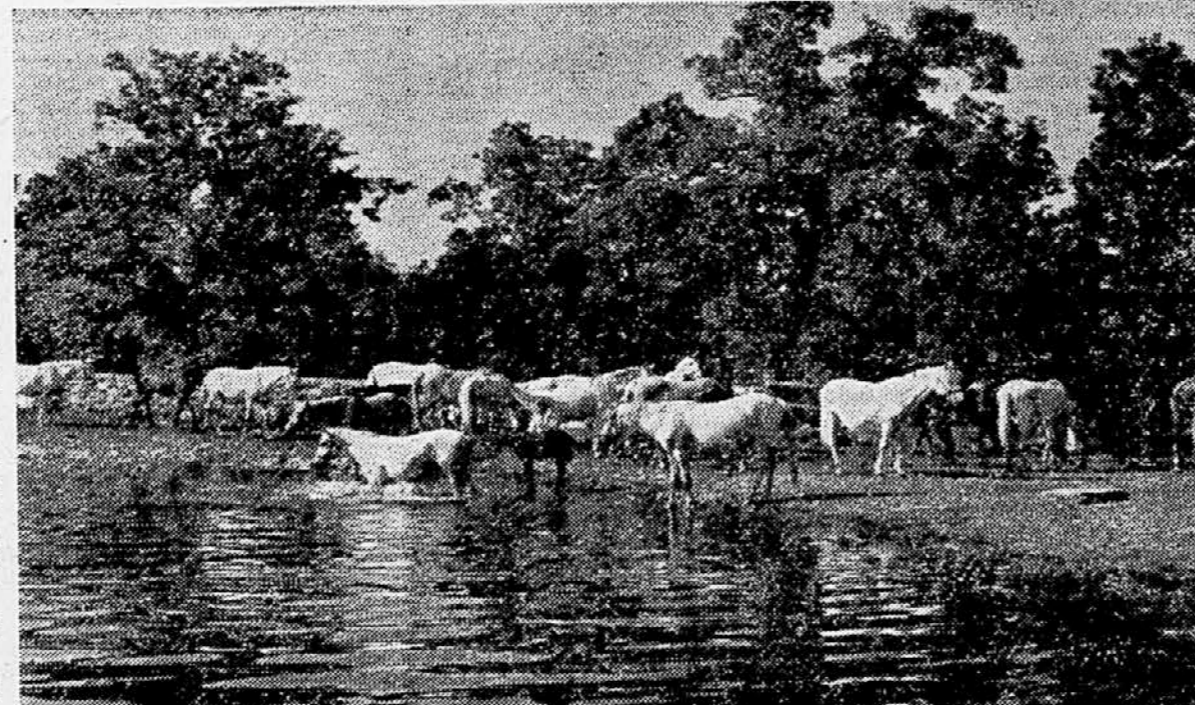
bi bilo potrebno spremeniti tudi nekatere predpise glede cen in družbenih dajatev. Zakaj na primer ne bi proizvodnja alkoholnih pijač nosila tudi del proizvodnih stroškov brezalkoholnih pijač?

Če nič drugega, že sami zdravstveni in socialni razlogi govorijo za to, da bi težili za večjo potrošno brezalkoholnih pijač na račun alkoholnih. Propaganda za brezalkoholne pijače in razne sadne sokove pa je prazna beseda, če te na trgu ni, ali so najmanj tako drage ali še dražje, kot na primer vino. V takem stanju, kot je sedaj, povprečen človek težko razume, da se podjetju iz jabolko, ki jih je v jeseni kupilo po 5 din kilogram, izplača kuhinjski žganje, sadne sokove pa ne. Vendar je tako. (F)

Skrbi za lipicance — manjše

Dobro leto je tega, kar smo pisali od denarnih težavah Lipice, tega svetovno znanega vzrejnega središča lipicancev

in ob tem menili, da bi bila nepopravljiva škoda, če bi zaradi takih težav Lipica morala prenehati z delom.



Lipicanci v Lipici

»JANKO IN METKA« v mariborski Operi

Minulo soboto je mariborska Opera prvič uprizorila Humperdinckovo opero »Janko in Metka«. Dirigent je bil Komar, režiser Erika Družovčič kot gost, režiser-asistent Uršič, zborovodja Rakuša, scenograf Primožič, kostumograf Hegeđušičeva. Dobro naštvirana predstava je lepo uspela.

Res je, da je glasba nekim vztrajnim obiskovalcem opere vzbujala pomisleke, da jih je bolj začudila, kakor navdušila. Take ljubitelje lahko razume tudi človek, ki ne deli njihovega stališča. Humperdinckova opera je brez dvoma po eni strani v melodijah preprosta, drugače pa skorajda prebogata v instrumentaciji, wagnerjansko-vestna v »sopostavljanju« motivov in sledih »leitmotivov«. Izredno dogmna v neštetihi posameznosti zgradbe in razporeditvi. Ob vsem tem vendarle ni mogoče preslišati osnovne duhovitosti dela, ki pravzaprav riše »dramo razpoloženja« v gozdu, polnem praznovanja, ki se spreminja v pošasti in vedrega zaupanja, ki ga predstavljajo »dobri duhovi«. Mestoma je v tej operi skoraj nekaj gogoliškega — predvsem tam, kjer kaže praznoto strahov. Zaradi ironično-poetične globine je tudi danes še zelo vredna poslušanja.

Dirigent Komar je z orkestrom lepo izdelal nešteta kočljiva mesta. Kljub izredno »gosti« partituri je ostala motivika čista, orkester je pokazal izredno zmogljivost tako v medsebojnem dopolnjevanju godal kakor v pihalih od flavte in oboe do — skoraj grozljivih — fagotskih statokov. Glasbene misli v tej zelo nemški operi večkrat niso »prozorne«, temveč — prav v bistvenih trenutkih — le »prosejane«. Uspešna izvedba take opere je lepo spričevala za orkester in dirigenta, ki je z njo dosegel mogoče najlepše dosežanj uspeh.

Peter-meljar je bil Karlo Kemušič. Nekoliko bolan in zato slabo razpoložen brez dvoma se oddaleč ni mogel peti v pol-

ni moči; vendar je dal celo več, kakor je bilo sploh mogoče pričakovati. Njegova žena Gertruda, Vidličeva, je kot mati bila razgibana in glasovno dovolj izrazita v kontrastu z glasovi otrok, »rezko-topla«, kakor je potrebno. Zrimškova je pela Janka gibko in krepko, igralsko tako naravno-razgibano, kakor pri njej nismo bili vajeni. Zdi se, da se je pevka dokončno odsko razživila in se je za ta lep uspeh gotovo treba zahvaliti tudi režiji. (V alternaciji je za to vlogo predvidena Sadnikova.) Metka je bila Otta, sveža in pristrčna v glasu razgibana v igri, ki je presenetljivo dogmno podajala ljubeznivost zelo mladega dekletca. Pevka, ki je sposobna podati tudi zelo »žensko-zrele«, dramsko izrazite, celo demonske like, je s to vlogo pevsko kakor igralsko pokazala visoko zmogljivost in široko oblikovno-čustvenih registrov v dominantni vlogi. (Na generalki je pela Iglčeva v predvsem igralsko prav lepi storitvi.) Čisto nenavadno pomembno vlogo predstavlja tudi pošastna in prav naravno groteskno-smešna čarovnica Thumove. Izvrstna v igri in še posebej v mimiki, zelo učinkovita v prehodih, je dala dominantno vlogo, ki se prideljuje njenim najlepšim. Oba škrata je s svetlim glasom in razpoloženim ljubeznivo odpela prav prijetna Pertotova.

Režija je pri solistih očitno opravila veliko in zelo uspešno delo. Solisti tudi dramsko ni bilo kaj očitati v izrazito »opernem okviru«, ki daje prednost »absolutni« glasbe. Zdi se, da nekem mestu režija vendarle odrekla, v pravilnih prizorih od speh Janko in Metki pred nadomada zraslim, nekoliko pravljičnim gradom. Razsvetljava je bila mnogo preostra, vsa scena z »villami«, »gobicami« in ostalimi godnimi bitji toliko realno-trda, da je skorajda kazala podobnost kakšni reviji in je naravnost nasprotovala glasbi. ki ironično-ljubeznivo obravnava svet domišljije. »Svetlobni park-

v Mariboru gotovo ni bogat, zmožen je pa vse drugače smiselnega upravljanja. Zbor otrok je dobro opravil svoje, balet pa je komaj »prišel do besede«. Primožičeva scena kaže zmeraj bolj dognan odrski čut — žal je preveč težka materialnost nekaterih elementov ustrezala nepopolnostim v zamisli te scene. Kostumom pravilničnih bitij so očitno kumovale skromne možnosti in iskanje v fundusu. ostali so zadovoljevali.

Kljud vsemu je osnovna muzikalna in igralska celota Janka in Metke ne samo močna, temveč kar zmagovita. Sodi med najlepše uspehe sezone. Dirigent z orkestrom, solisti in tudi zbor so ob vsej odmakljenosti te formalno nekoliko ostarele umetnine izoblikovali nekaj živega in močnega. To govori o prav lepi zmogljivosti mariborskega opernega ansambla.

Branko Rudolf



Ordina Otta kot Metka in Nada Zrimškova kot Janko (Foto Japelj)

Ob novi knjižni zbirki

V založbi Mladinske knjige je začela izhajati nova poljudno znanstvena zbirka Mladi geolog. Kakšen je njen namen, razberemo že iz njenega naslova: z njo hočeta založnica in Slovensko geološko društvo približati geološko vedo, ki proučuje zgradbo in sestavo zemeljske skorje oziroma njen zgodovinski razvoj, v preprosti besedi ljubiteljem narave in še posebno tistim širšemu krogu mladine in njenih učiteljev. Takšno prizadevanje je vsekakor koristno in hvalevredno.

V zbirki sta doslej izšla dva zvezka. Prvi predstavlja uvodni in sintetični pregled »Geološkega razvoja« slovenskega ozemlja. Izpod peresa urednika zbirke Antona Ramovša, drug. pa »spremlja mladino in ostale ljubitelje narave s čim lažje razumljivo besedo na najbolj znanih izletih po Sloveniji, da bodo dobili tam istočasno z drugimi zanimivostmi tudi vpogled v dogajanja davnih milijon let, ki so dala ogromen mozaič najrazličnejših kamenin v mojstrski zgradbi zemeljske skorje. Avtorji teh »Geoloških izletov po Sloveniji« so A. Grimšičar, D. Kuščer, A. Nosan, A. Ramovš, R. Pavlovec, J. Mlakar, S. Buser, M. Pleničar, L. Bob-

nar-Srbar, F. Drobne, J. Duhovnik in K. Grad. Istemu smotru bodo služile še nadaljnje knjižice.

Vse kaže, da je zbirka zamišljena zelo resno, strokovno solidno in s pravilnim občutkom za splošni pomen, ki ga ima takšno poznavanje »domačih tal«: nemara sodi prav geologija med tista področja, ki so v tako imenovani splošni izobrazbi razmeroma zelo slabo zastopana. Zbirka bi tedaj lahko izpolnila občutno vrzel in njenim iniciatorjem gre vse priznanje.

Vendar pa se tu — kot pač zmeraj ob podobnih priložnostih — zastavlja poglavito vprašanje: kako združiti strokovno neporečnost v vsakomur dostopno in privlačno obliko. Zdi se, da naši prizadevni geologi v tem pogledu še niso našli najbolj posređenih prijemov, čeprav je treba upoštevati, da opravljajo tako rekoč pionirsko delo. Lajka, ki se s pristno radovednostjo preda iskanju neznanih in slikovitih prizorov okamenelih dob, bo na primer gotovo zmotila množica »učeniških« izrazov, besed, ki mu ne povedo ničesar in ki mu zato jemljejo zanimanje in pogum. Hočem reči: naloga takega pisanja, še posebej, če je namenjeno mlademu človeku, je predvsem ta, da razkrije zapeljive možnosti, presenetljive rezultate in čar nekega raziskovalnega dela, ne pa da ga kar spočetka obremenja s kopico konkretnih in malo razumljivih navedb. Tako se mi zdi, da bi morala recimo, prva, uvodna knjižnica — ki je gotovo napisana z vsem znanjem in vestnostjo — razložiti predvsem osnovne elemente, metode in perspektive geološke vede, in sicer na kar se da nazoren in slikovit način. Poleg časovnih razpredelnice bi na primer lahko stala zgoščena zgodovina zemeljske skorje, ki gotovo omogoča »literarne« in celo »dramatične« prijeme, ne da bi pri tem trpela znanstvena resničnost. Zgledi iz svetovne literature in iz drugih področij niso neznani. In takšen način bi gotovo učinkovitejše pripomogel k učinkovitejši popularizaciji te lepe vede.

B. Pogačnik

NEZNANI VIDOVIC

Zagrebski likovni zapisek

Prijateljsko opozorilo me je kot slučajnega potnika zamejelo v novo preurejeno Mestno galerijo sodobne umetnosti na Gorenjem gradu, ki postaja, čeprav kaže na zunaj vedno svoje staro in skromno lice, z izjemno umetniškega paviljona na Zrinjevcu, danes najbolj reprezentativni likovni razstavnost v Zagrebu. Obisk v tej galeriji, ki je niso še niti do konca adaptirali, pa mi je dal tudi priložnost, da sem se seznanil z delom velike grafične zbirke Benka Horvata in novo, še neznanu likovno podobo pred leti umrlega splitskega slikarja, starega Emanuela Vidovića.

Benko Horvat je bil eden izmed pomembnih zagrebskih zbirateljev umetnosti, ki je ob svoji smrti leta 1955 daroval svojo obsežno grafično zbirko mestu Zagrebu. Grafični listi iz te zbirke so delo avtorjev različnih narodnosti iz štirih stoletij ter bo šele po podrobni sistemaciji in oceni lahko prikazali dejansko vrednost te zbirke. Prav zdaj so iz njenega okvira, kot prvi del, razstavili vrsto zanimivih starih grafik, zlasti bakrorezov francoskih in drugih umetnikov iz 17. stoletja s portretnimi motivi.

Pravo nasprotje tega nardobno izdelanega in filigransko natančnega gradiva, ki nas s svojo pojavo predstavno vleče nazaj v nekdanje stare čase, pa je razstava olj pokojnega slikarja Emanuela Vidovića v sosednjih prostorih dogodek, ki preseneča z neko svojo sodobno in celo

perspektivno likovno in idejno noto.

Vidović, ki je 83 let star umrl pred nekaj leti, sicer sam gotovo ni neznan osebnost v jugoslovanskem slikarstvu, saj je nasprotno eden prvih, ki se je v novejši hrvatski šoli po bivanju v Italiji dokopal do nekega svojega sloga in ki je v marsičem vplival na nadaljnji razvoj mlajših, zlasti dalmatinskih slikarjev. Znan nam je bil predvsem po svojih splitskih in trogirskih vedutih in morskih krajmah z živo rahlo vijoličasto svetlobo. Vendar pa veje še posebej čar iz teh zdaj v Zagrebu zbranih intimnih temanih platen. Ki razen dveh sploh še niso bila nikoli javno razstavljena.

Razstavljenih je res samo 21 olj manjšega formata iz slikarjeve osebne zapuščine, ki so danes last njegove družine v Splitu. Morda jih tudi avtor sam nikoli ni nameraval razstavljati, zaradi česar so pa toliko bolj resničen dokument njegovega spontanega ustvarjanja. Skoraj bi lahko rekli, da so te slike morda v marsičem nastale bolj kot priprava na slikanje, kot neposreden likovni rezultat njegovega doživljanja in duševnega razpoloženja. Za material je uporabil zdaj platno, drugič samo kose lepenske ali papirja; nekateri je obdal s skromnimi okvirji, druge so ostale brez. Najmanjša slika med njimi, prav v zadnji mali sobici raz-

stave galerije, ki ima sicer za motiv starinsko Madono z otrokom, a podpis Tihovičje, pa tiči pravzaprav kar v dveh okvirjih, počrtnih in razjednih, obloženih z vezeno težko svilo v podlagi. Z oznako Tihovičje ali Interieur so označene tudi vse druge slike, čeravno so motivi različni. Res pa je, da je njegov motivni svet tokrat s formalnega stališta zelo ozek — saj drugega ni na teh podobah, kot pogled v atelje, stojalo s platnom in rob kamina, pa razni starinski kipi in medeninski svečniki, ure, suho cvetje, vrčki in lobanje. Toda te svoje skoraj skopce izbrane predmete, zavite v temačen somrak, upodablja s tako prepričljivo umetniško silo, da mu je verjetno malo para v našem slikarstvu.

Ves asketsko temačen je, pa vendar se vse slike naravnost bohotno šopirijo z nekimi trepetajočim bogastvom svetlobe in barve. Tu zadostuje v črni in lesk svečnika; tam posveti neke belega zaprašenega cvetja v stari butarici kot daljni spomin; pa spet zaceleeno tla ob sivem otroškem torzu; vabljivi opoj diši iz barvo sadja. Tihovičje, mrtva priroda — mu je tudi vsako živo bitje, punčka, celo autoportret. In obratno: tudi mrtvi predmeti: stara butarica, svečnik, atelje — vse mu živi in predstavlja veliko več kot samo mrtvi predmet. Predmeti z detajli mu niso važni, čeprav je sicer strogo

predmeti. Svoj smisel dobivajo predmeti šele z okoljem in z njim se tudi povsem spajajo v neko barvno celoto in prostorno globino. Povsem prosoben je, pa vendar tonalno kompakten. V marsičem spominja na starinske španske mojstre, pa vendar je tako močno prehitel svoj čas, da bi s svojim likovnim jezikom lahko živel tudi še danes; njegovi problemi: ljudje in predmeti tega sveta — tihovičje materije v prostoru z uro in lobanjo so vprašanje, iz katerih išče izhoda tudi današnji in jutrišnji človek.

B. Pogačnik

Beograjske razstave

V okviru kulturnega sodelovanja z Norveško so v soboto odprli v Umetniškem paviljonu razstavo grafike velikega norveškega slikarja Edvarda Muncha. Otvoritve so se udeležili številni beograjski kulturni delavci ter predstavniki diplomatskega zbora. O slikarju Munchu, o značaju in pomenu njegovega dela sta govorila norveški ambasador Dag Bryn in pa direktor umetniške zbirke mesta Oslo Johan Langor. Razstavo je odprl sekretar Komisije za kulturne zveze z inozemstvom Dušan Popović.

Istega dne je bila v galeriji Narodnega muzeja odprta retro-

spektivna razstava srbske slikarke Nađežde Petrović (1873 od 1915). Iz njenega obsežnega dela, s katerim je na začetku našega stoletja prinesla v srbsko umetnost moderno likovno pojmovanje, je razstavljenih 60 značilnih platen.

V galeriji gledališča Atelje 212 je priredil samostojno razstavo Franjo Filipovič, eden najpomembnejših predstavnikov mlajše generacije iz shlebinske šole, tako imenovanih najvišjih slikarjev. Njegovih 25 razstavljenih slik na temo »Življenje podravske vasi« odlikuje mladostna svežina barv in raznovrstnih motivov.

Leta 1816 je neki obiskovalec opisal Washington kot »mesto čudovitih razdalj«. Misli je seveda na velike razdalje med posameznimi hišami ali skupinami hiš, toda pripomba o »veličastnih razdaljah« bi danes izgubila svojo ironijo. In vendar je marsikaj videti tako blizu. Kapitol na primer. Videti ga je v ravni črti z Lincolnovim spomenikom in Washingtonovim obeliskom. Videti je blizu, toda v resnici je daleč. Se bolj daleč pa je Kongresna knjižnica z glavno stavbo v razkošnem slogu italijanske renesanse (zgrajena leta 1897) ter sodobnim priključkom in podzemskim prehodom, ki povezuje obe stavbi.

In ker je velikost pri Američanih priljubljen element za primerjave, vam bodo najprej povedali, da obe stavbi pokrivata površino 5,2 hektara, da vsebujeta 14,4 hektarov uporabne površine, da je skupna dolžina knjižnih polic 400 kilometrov in da ima ta skoraj 37 milijonov zvezkov. V zbirkah je nad 11.400.000 knjig in brošur o vseh mogočih predmetih in v številnih jezikih; dalje 161.000 vezanih časopisnih letnikov in na stotine posameznih primerkov časopisov in publikacij z vsega sveta; nad 15.600.000 rokopisov, ki segajo v različna področja ameriške zgodovine in civilizacije; nad 2.300.000 zemljevidov in risb; skoraj 2.000.000 primerkov glasbenih zapiskov od Bacha do Gershvina; 2.963.000 fotografskih negativov, fotografij in skloptičnih slik; 104.000 gramofonskih plošč, na katerih ni posneta samo glasba, ampak tudi govori in recitacije pesni. 121.800 zvižkov filma; 155.000 slikov in travkov mikrofilma, 900.000...

KONGRESNA KNJIŽNICA

»Kako lep je ta renesančni strop v mozaiku,« sem prekinil spremljevalca, ki je zajel sapo, da bi nadaljeval z naševanjem številki. Ponosno mi je povedal, da to Kongresno knjižnico gradili dolgo leta in da je bilo pri gradnji udeleženi mnogo tujih mojstrov. V veži so na ogled tekoče razstave, ponavadi redki rokopisi in izdaje knjig iz dolocene dobe ali dolocene dobe avtorja. Toda znotraj, v glavni čitalnici pod kupolo je vzdušje takšno, kakršno je povsod po znanstvenih knjižnicah

po svetu. S spremljevalcem tihov zvedeti, koliko bi lahko človek, ki bi se zanimal za jugoslovansko gospodarstvo, našel v Kongresni knjižnici. Čez kakke četr ure sem ugotovil, da zelo mnogo, tako mnogo, da bi lahko podrobno študiral ne samo jugoslovansko gospodarstvo, ampak tudi gospodarstvo posameznih jugoslovanskih republik.

Med pomembnimi zbirkami so tudi glasbena dela in literatura o glasbi. Ta zbirka je najbriž najobsežnejša na svetu. Potem pridejo kitajske, japonske in

ruske knjige — največja zbirka teh knjig izven Orienta in Sovjetske zveze je prav v Kongresni knjižnici. Kakih 280.000 je redkih knjig, med katerimi je 5400 knjig, ki so bile tiskane pred letom 1501 in kakih 2.400 zvezkov iz Jeffersonove domače knjižnice. Knjige iz zadnje zbirke so deloma nadomestile izgubo Kongresne knjižnice, ki je bila shranjena na Kapitolu in uničena, ko so jo leta 1814 Angličje požgali.

Pravna knjižnica je menda tudi največja pravna knjižnica na svetu. Ima okrog 925.000 knjig v svoji zbirki, kake četr milijona zvezkov pa v splošnih zbirkah Kongresne knjižnice. V teh zbirkah so dela, ki obravnavajo vse pravne sisteme od najmlajših (Hamurabijeve zakone, približno 2.000 let pred našim štetjem) — do najnovejših del o zakonikih vseh držav v najrazličnejših jezikih. Poudarek je seveda na zveznih zakonskih posameznih držav ZDA. V tej zbirki je zastopanih nekaj najbolj dragocenih izdaj svetovnih pravnih klasikov.

Nemogoče bi bilo naštet vse poprišča, na katerih deluje Kongresna knjižnica: ameriška zgodovina in politika, bibliografija in knjižničarska znanost, publikacije znanstvenih društev, javne listine, primerki ameriških in tujih časopisov, zemljevidi in atlasi — to so samo nekatera pomembna področja.

Prav tako bi bilo nemogoče omeniti vsa redka dela in rokopise, ki jih hrani Kongresna knjižnica. Nekaj najvažnejših primerkov je stalno razstavljeno. Sem sodi Gutenbergova Biblija, edina dovršena kopija na vellumu v Združenih državah. Dalje pet sto let stari rokopis orjaške biblije iz Mainz, »grobni osnutek« ameriške Deklaracije o neodvisnosti, napisan z roko Thomasa Jeffersona, in prvi osnutek Lincolnovega gettysburškega govora.

Kongresna knjižnica tudi posoja gradivo iz svojih zbirk drugim knjižnicam doma in po svetu. Lanj je bilo sposojenih nad dve sto tisoč primerkov. Zato pa potrebuje knjižnica obsežen oddelek za izdelavo fotografij, fotostatof, faksimilov in mikrofilmov raziskovalnega gradiva.

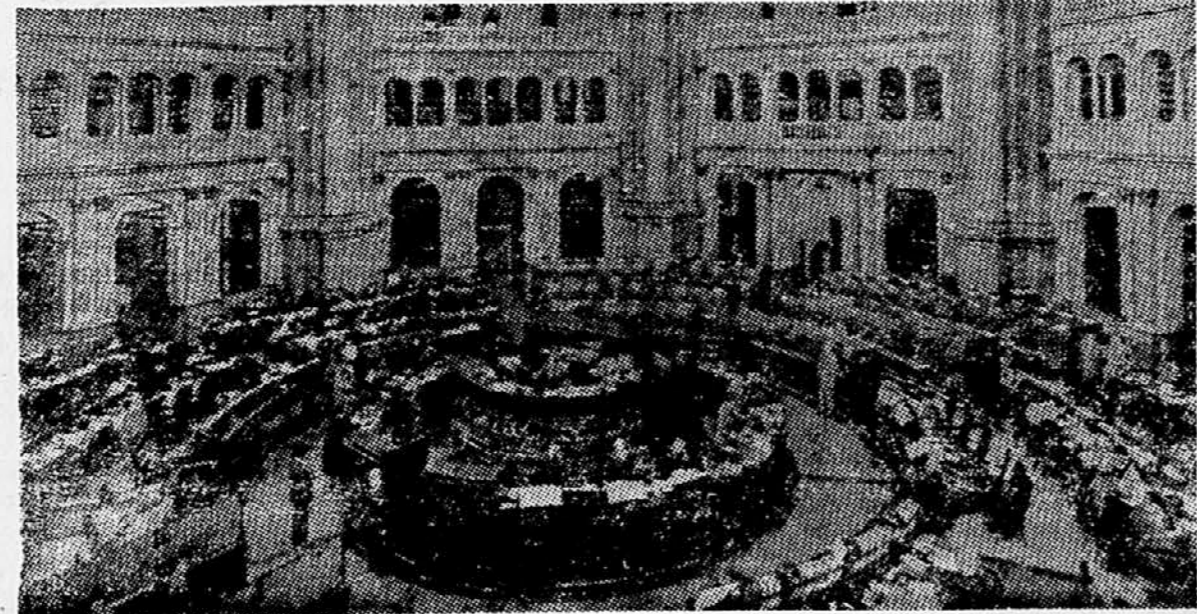
Knjižnica skrbi tudi za slepe. Skupaj s tridesetimi drugimi knjižnicami, raztresenimi po vsem ozemlju ZDA, je predlanski razdelila nad 1.500.000 »gorečih knjig« ter knjig v Braillovi in Moonovi pisavi. Te knjige je dobilo 58.888 slepih. Dalje skrbi Kongresna knjižnica za zapise narodnih pesmi in umetnih pesmi, ki jih recitirajo avtorji. Plošče s temi zapisi prodaja knjižnica po vsem svetu. Knjižnica ima po vsej državi sodelavce, ki skušajo ohraniti čim več ameriške folklor. Trenutno ima knjižnica posnetih kakih 250.000 plošč, valjev in magnetofonskih trakov avtentične ameriške na-

rodne glasbe, včevši pesmi številnih indijanskih plemen, ter arhiv poezije iz Latinske Amerike, ki naglo narasta.

Mimo sodelovanja z akademijo filmske umetnosti in znanosti Kongresna knjižnica med drugim omogoča koncerte komorne glasbe in literarne večere, na katerih avtorji in pesniki sami berejo oziroma recitirajo svoja dela. Spremljejo jih seveda predavanja. Ti nastopi so v Coolidgevem auditoriju na dvorščini glavne stavbe knjižnice. Avditorij so zgradili leta 1925 in akustično sodi med najbolj dovršene dvorane za izvajanje komorne glasbe na svetu.

Knjižničarja Kongresa imenuje predsednik ZDA po navetu in privolitvi senata. Trenutno je na tem položaju pesnik Archibald MacLeish. Sicer pa knjižnica zaposluje kakih 2800 oseb, med katerimi niso samo knjižničarji, ampak tudi strokovnjaki za posamezne jezike, književnosti, pravo in druge predmete. Med njimi sem obiskal tudi Paula L. Horeckega, ki dela v slovenskem in srednjeevropskem oddelku v novi stavbi čez cesto. Iz stare stavbe sem prišel do njega kar pod zemljo skozi predor. V kratkem pogovoru mi je razložil delo svojega oddelka in mi ga razkazal. Med drugim me je zanimalo, katere periodične publikacije prejema iz Ljubljane. Po seznamu, ki mi ga je dal, povzemam: Kmečki glas, Gospodarski vestnik, Svetovalec, Ljubljanski dnevnik, Ljudska pravica, Ljudski miljenik, Ljudska prosveta, Mladina, Naši razgledi, Slovenski poročevalec, Student, Studentski list, Tribuna in Prosvetni delavec.

B. Pahor



Glavna čitalnica v Kongresni knjižnici

PRED PONOVNIM »NEURADNIM« BOKSARSKIM SREČANJEM S POLJSKO

Še enkrat: Poljska: Jugoslavija

Bokarski reprezentanci Poljske in Jugoslavije sta se pred sinočnjim zadovoljni vrnilli iz veselejšega ringa v izbo- dišna tabora: gostje v hotel Esplanade pač zato, ker so s pomlajevo ekipo — njen najmlajši član, novinec Gutman ima šele dobrih 17 let — pospravili deloma nezaluzeno zmago, naši pa v »Beograd« v prepričanju, da je tudi poraz proti Poljski vendarle uspeh.

teško boksatj slehernemu tek- inecu. Povratni neuradni bokarski dvoboj Poljska: Jugoslavija bo drevi ob 20. uri v dvoran! GR. Predprodaja vstopnic ves dan na GR (tel. 32-930) in prodajalni »Slovenijašporta« (telef. 22-320).

Poljski glasovi o Zagrebu

Varšava, 23. febr. Poljski tisk objavlja včerajšnje zmago poljskih boksarjev v Zagrebu z velikim poudarkom. Razen obširnih poročil dodajajo listi tudi svoje komentarje, v katerih prihaja do izraza, da je bila zmaga poljskih reprezentantov zasluena. Hkrati se čudijo oceni enega jugoslovanskih sodnikov, češ da bila mora Poljska ta dvoboj izgubiti. Glede incidentov na prireditvi sami pišejo listi, da je dogodek v dvoran! med dvobojem Wallace-Lasković povzročil vznudje na tej prireditvi. Publika je povsem nepravilno ocenjevala domačega boksarja, ki je bil daleč slabši od Poljskega. Sodnikovo odločitev o njegovi zmagi je obkinito spreje- lo s silnim vikom in krikom. Glede kvalitete jugoslovanskih boksarjev pa menijo, da so pokazali svoje stare in dobro znane vred- nosti: borbenost, kondicijo in srce na pravem mestu. Tehnično so bili šibkejši to lastnost pa so nado- meščali s poletom, ki ga je le redko videli.

V takem vzdušju so sedeli za okroglo mizo zvezni funkcionarji trenerja Jakšič in Jožič, dele- gač BZJ Zlokočica in zvezni ka- petan Mladenović z zastopnikom prirediteljev nocojšnjega dvoboja v Ljubljani Francem Tita- nom. Na tem posvetu smo slišali, da je poljsko vodstvo na- povedalo za povratni dvoboj na ljubljanskem GP (drevi ob 20. uri) isto reprezentanco, ki je nastopila že v uradni tekmi v Zagrebu, seveda s pridržkom, da bi morda pred tekmo le sme- la zamenjati še katerega moža. Pač pa bo precej spremenje- na jugoslovanska reprezentan- ca. Razen zagrebških državnih reprezentantov bosta v izbra- nem moštvu zanesljivo boksa- la Emil Zurman iz Maribora v pe- resno lahki in Peter Prešeren iz Ljubljane v welterski kate- goriji. Novinec v moštvu bo tudi znani zagrebški boksar Fe- ketija, ki bo tekmoval v srednji kategoriji. Vodstvo pa se ni moglo odločiti, kdo naj bi bok- sal v polteški kategoriji proti dvakratnemu evropskemu prvaku Pietrzykowskiemu. Za to od- ločitev bomo zvedeli šele nepo- sredno pred dvobojem.

Jugoslovanska reprezentanca v Ljubljani bo torej takca: muš- ja Ljubimirovič, bantamska Pa- ljič, peresnolaska Zurman, lah- ka Benedek, polvelterska Lu- kič, welterska Prešeren, pol- srednja Jakovljevič, srednja Fe- ketija, polteška Bogunič (?) in teška Sojčič. Kako bo šlo obema tekmecca- ma — slovenskima boksarjema v peresnolahki in welterski kate- goriji. Prvi — Bogarski — je imel v Zagrebu opraviti z naj- boljšim Jugoslovancem — zlato



VELIK USPEH JESENIŠKEGA HOKEJA

V FINALNI TEKMI SO JESENICE PREMAGALE EKIPO NEMŠKEGA LANDSBERGA 8:2

Jesenice, 23. febr. Zadnja športsna prireditev v okviru III. zimskošportsnih iger metalurgov

je bila finalna hokejska tekma za odločitev o tem, kdo izmed obeh najboljših udeležencev (Jesenice ali Landsberg) bo za- sedel prvo mesto. Pred približno 4000 gledalci in pod vodstvom dveh jeseni- škkih sodnikov Božiča in Koz- jaka so domači hokejisti na tem turnirju slavili še zadnji in naj- večji uspeh. Močnega bavarskega nasprotnika so premagali 8:2 (4:1, 1:1, 3:0). Gole za Je- senice so zabili: Valentar in Smolej po 2, Felc, Kristan, N. Cebulj in Dolinar po 1. Končni vrstni red hokejskega turnirja je potemtakem: 1. Je- senice, 2. Landsberg, 3. Ljub- ljana, 4. Črveno znane (So- fija).

Ta tekma je bila nedvomno naj- lepša in najbolj kvalitetna v vsej letošnji sezoni. Jeseničani in gost- je so zaigrali hitro in v silnem tempu, ki ni popustil od začetka do konca. Razen tega pa sta obe ekipi pokazali tudi odlično teh- nično znanje in klopno duhovnih prijemov pri kombinacijah. Pri streljanju na gol so bili domačini uspešnejši, nekaj dobrih potez pri gostih pa je razdi tokrat izredno razpoloženi jeseniški vratar No- vak. Zmaga domačinov je bila ne- sporno zasluena, vsekakor pa je izid izražen nekoliko previsoko. Tekma je bila ves čas čisto fair in brez slehernih surovosti. Po končni tekmi je bila v te- lesnovozgojnem domu razglasile rezultati ter razdeljene številni pokalov in diplom, s čimer so bile tudi uradno zaključene letošnje zimskošportsne igre metalurgov.

Dober začetek litijskih nogometašev V pripravah za prvenstveno tekmo- vanje so litijski nogometaši zadnji čas odigrali nekaj koristnih prijateljskih tekem. Med njimi so premagali vsevskega Papirničarja 4:1, kombinirano moštvo Gratičar- ja iz Ljubljane 4:1 in vojaško mo- štvo Borca iz Sentvid 4:3. Levji deček znelus pa te uspehe gre tre- nerju Hacıerju, ki si mnogo prizna- deva, da bi dvignil raven litijskega nogometa. T. L.

DOGODKI PO SVETU Prirediteljski odbor XVI. olimpijskih iger v Rimu objavlja, da se je za nogometni turnir prijavilo nič manj kakor 37 držav. Verjet- no pa se bo to število še povečalo. Italija in Sovjetska zveza pojdeta v finale brez kvalifikacijskih tek- em, ostale države pa bodo tek- movale po zemljepisnih skupinah že od letošnjega poletja naprej. Švedska reprezentanca v hokeju na ledu je v Göteborgu zmagala nad reprezentanco ZDA 5:3 (3:2, 2:0, 0:1). Kanadska reprezentanca v ho- keju, ki je na poti na svetovno prvenstvo v CSR, je v nedeljo od- ničila mednarodno tekmo z re- prezentanco Zah. Nemčije v Garmi- schu. Kanadinci so zmagali brez težav 7:0 (0:0, 3:0, 4:0). Na prvenstvu v ZDA na smuča- nju v Squaw Valley so drugi dan tekmovali v veslanju; med mo- škimi je zmagal Avstrijec Prawd- pred Američanom Wernerjem, med ženskami pa je bila najbolj- ša Američanka Hannah.

VINEKOVIRSTAN

Dvanajst jugoslovanskih wa- terpolistov je odpotovalo na Poljsko, kjer bodo odigrali tri tekme s poljsko reprezentanco, in sicer v Varšavi, Katovicah in Bydgoszczu. Za kolearsko dirko po Jugo- slaviji je kolearska zveza v Beogradu prejela prijavi re- prezentanc Egipta in Italije, ki bosta prav tako poslali po pet najboljših kolearsjev. Ste- vilno prijavi se je tako dvignilo na sedem.

GLAVNEGA RACUNOVODJO SEKRETARJA REFERENTA ZA UVOZ VEČ SAMOSTOJNIH KOMERCIALISTOV ZA IZVOZNO DELO SOFERJA ZA OSEBNI AVTOMOBIL. Pogojl so razvidni iz tarifnega pravilnika podjetja. Ponudbe, opremljene z življenjepsom, navedbami dose- danje zaposlitve in znanjem tujih jezikov, pošljite do dne 28. februarja 1959 na upravo podjetja. Kooperativa export-import, podjetje za izvoz lesa in lesnih izdelkov, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4. 1062

Velenje

V Velenju se bo kmalu za- čelo prostovoljno delo. V sta- rem Velenju morajo namreč še do maja urediti okolico hiš in tlakovati cesto do železniške postaje. Prebivalci pa si želijo, da bi krajevni odbor dokončno poskrbel tudi za napeljava vo- dovoda v vse stanovanjske hiše. S poglobitvijo struge Pake so namreč marsikje ob vodo. Pre- bivalci so pripravljene pri tem pomagati po svojih močeh zlasti s prostovoljnim delom. Meseca maja pa bodo začeli urejati tudi novo središče Velenja. Stab prostovoljnih delovnih akcij pri SZDL že pripravlja načrti vseh del, ki jih bo treba ure- diti. S.



Motiv iz Pirana

Lendava

Med najbolj urejene klube, ki jih štejemo k organizacijam ljudske tehnike v Pomurju sodi radioklub v Lendavi, ki ima za okrog 450.000 din osnovnih sred- stev in deluje šele eno leto. Ne- davno so začeli delati novi operaterji tega kluba. S. V.

Poudarek družbenemu standardu

Kako pripravljata družbeni plan občina Maribor-Center — Omejevanje rekonstrukcij — Varčevanje v administrativnem proračunu

Na občini Maribor-Center so se znašli pred težavno nalogo, kako na podlagi želja, potreb in zahtev državljanov, priporo- čil in razprav v posameznih svetih ter na sejah občinskega ljudskega odbora izlučiti real- nen predlog družbenega plana občine, ki bo upošteval vsa na- čela zveznega, republiškega in okrajnega družbenega plana. Mnogo je bilo razpravljanja s posameznimi delovnimi kolekti- vi, ki so kot običajno vsako leto zelo skeptični glede izpolnjeva- nja družbenega plana in nje- govih posameznih postavk.

Značilno je, da je na primer lani znanal plan družbenega brutoprodukta po predlogu go- spodarskih organizacij 34 mil- jarda 414 milijonov dinarjev, medtem ko je bila dokončna realizacija za 11 odstotkov več- ja. Letošnji družbeni plan ob- čine Maribor-Center predvide- va porast v industriji, trgovini gradbeništvu, v komunalni de- javnosti in v nekaterih drugih panogah. Zaskrbljujoče mora vplivati na vse politične orga- nizacije in delovne kolektive v občini dejstvo, da je bil lani plan delovne sile daleko preko- račen v škodo razvijanja pro- duktivnosti dela, ki se je lani povečala samo za 0,1 odstotka.

O tem problemu so pred dne- vi razpravljali tudi na skupnem plenumu občinskega političnega aktiva, na katerem so bili čla- ni občinskega komiteja, občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta. Zaradi takšnega stanja bo letos ome- jeno zaposlovanje v socialistič- nem sektorju. Prav tako bo tre- ba poiskati vse možnosti za ra- cionalnejšo zaposlitvev po posa- meznih delovnih kolektivih. Tako nizko produktivnost dela v občini Center so lani dosegli predvsem zaradi visokega šte- vila novozaposlenih delavcev zaradi nepravilne tarifne polti- ke v začetku leta in nezadost- ne stimulacije v premijskih pravilnikih in nekaterih dru- gih oblikah.

Družbeni plan daje poseben poudarek združevanju sred- stev in obrti, trgovini in gostinstvu, ki se bodo lahko uporabljala kot pologi za razne natečaje v okrajnem, republiškem in celo zveznem merilu. Prav tako so se pri stanovanjski izgradnji izoblikovala stališča, ki ne bodo dopuščala neekonomičnih in razkošnih gradenj.

V občini se zavedajo, da je treba vso pozornost posvetiti projektiranju in tako že v osno- vi zagotoviti pravilno in racio- nalno gradnjo posameznih sta- novanj in drugih objektov. Letos bodo v občinskem zboru proizvajalec zelo trezno in resno ocenili vsak predlog za rekonstrukcijo podjetij in bodo bolj previdni pri izdajanju po- roštvenih izjav za kredite, ker bodo le tako lahko zajezili poli- tično širokega investiranja, ki ima še vedno precej zagovornikov v delovnih kolektivih. Ob- činski ljudski odbor si prizade- va skupno s sindikatom in ostalimi organizacijami za uspeh akcije za vlaganje v družbeni standard. Posamezna večja podjetja v občini so zadol- žena še vedno z visokimi anul- tetami, ki izvirajo iz kreditov prejšnjih let. Zato letos ni raču- nat z izredno visokimi zneski na račun omenjene akcije, čeprav bo treba zagotoviti okrog 100 milijonov dinarjev tudi na ta način za izboljšanje družbenega standarda v občini.

Med letošnjimi investicijami bi omenili gradnjo nove pekarnice, izboljšanje trgovske mreže in gostinstva vlaganje za razširi- tve in krepitve socialistične obrti, ureditve tržnice na Kl- dičevem trgu, gradnjo treov- skega paviljona pri stolpnihcah na Gosposvetski ulici ter neka- tere druge objekte, ki bodo vplivali na večji družbeni stan- dard prebivalcev občine. V predlogu družbenega plana je predvidena tudi gradnja skladi- šča za poljedelske proizvode, za kovinsko blago, za tekstil in ne- katere druge predmete.

Tudi letošnji predlog prora- čuna občine temelji na izred- nem varčevanju v administ- rativnem proračunu ter na spro- ščanju sredstev za negospodar- ske investicije. Občina ima tudi letos visoke izdatke za skupne potrebe in službe kot na primer za zdravstveni dom, za matični urad, za Mariborsko mlekarno za Pohorsko vzpenjačo, za funkcionarje mestnega avto- busnega prometa itd. Ta sred- stva prispevajo seveda tudi ostale mariborske mestne obče- line odvisno od števila prebiva- lcev. Negospodarske investicije v proračunu se letos bistveno povečujejo za kritje najnujnej- ših potreb občine. Tako je le- tos na področju komunalne de- javnosti predvidena adaptacija nekaterih sol in vrtcev, začetek gradnje nove šole v Aškercovi ulici, ureditve in tlakovanje ne- katerih cest, polaganje kanali- zacije in vodovodnih cevi, ure- ditve razsvetljave in nekatera druga dela.

V okviru finančnih možnosti se bo letos nadaljevala stanova- vanska izgradnja. Podjetja v občini so samo lani vložila v to dejavnost 542 milijonov, od tega 155 milijonov dinarjev lastnih sredstev. S pomočjo gospodar- skih organizacij je bilo lani zgra- jenih 148 stanovanj. Na pod- ročju zdravstva bodo na razpo-

lago najnujnejša sredstva za adaptacijo raznih ambulanz, di- spanzerjev in drugih zdravstve- nih ustanov. Pri stolpnihcah na Gosposvetski cesti nameravajo začeti z gradnjo zdravstvene postaje. Pri pregledu predloga prora- čuna padejo v oči operativni iz- datki v šolstvu, ki znašajo za 16 sol v občini 11 milijonov 617.000 din. Ta sredstva bodo v času šolske reforme zaradi po- trebne nabave učil, opreme in podražitve nekaterih predmetov vsekakor prenikala, kar so ugo- tovili tudi na občinskem poli- tičnem aktivu. Občina bo letos podprala tudi delo krajevnih odborov in njihove pobude pri krajevnih akcijah ter pri tem upoštevala tudi višino samopri- spevka na področju vsakega krajevnega odbora. Čim več bodo državljanji sami prispevali, tem več bo prispevala za posa- mezna komunalna dela tudi ob- čina.

O predlogu občinskega druž- benega plana in proračuna bo- do raspravljali še na zborih vo- livcev, v podjetjih in v vseh or- ganizacijah SZDL, ZK, na sin- dikalnih sestankih in drugod. Plod teh razprav bo vsekakor dober predlog občinskega druž- benega plana, ki bo moral za vse gospodarske organizacije v občini postati zakon. M. K.

Od blizu in daleč

Nova Gorica

Na redni letni skupščini Okrajnega sindikalnega sveta v Novi Gorici ki se je ude- ležilo okrog 120 delegatov, so po poročilu predsednika raz- pravljali o raznih problemih, predvsem o delitvi dohodka, povečanju storilnosti, delitvi prostih skladov gospodarskih organizacij in drugem. Po raz- pravi so izvolili novo vodstvo, delegate za republiško skup- ščino in delegate za IV. kon-

Ljutomer

Na skupščini TVD »Partizana« v Ljutomeru so sprejeli več koristnih sklepov za delo v prihodnje. Zlasti naj omenimo obširen program, ki ga pri- pravljajo v počastitev 40-letnice ZKJ Zveznega zleta v Beo- gradu se bo udeležilo okrog 60 članov društva, poleg tega pa se bodo udeležili tudi po- hoda »Ob žici« okupirane Ljub- ljane. Čeprav društvu pri- manjkujeta vodniški kader, so lani le dosegli lepe uspehe na vseh področjih. Prav pa bi bilo, da bi člani v prihodnje bolj skrbeli za rekvizite, ki jih bo treba letos precej popraviti in nabaviti nekaj no- vih. -ko

Gornja Radgona

V podjetju »Elrad« v Gornji Radgoni so pred podrugim le- tom začeli proizvajati televi- zijske antene. Lani so že pro-

Namesto 50 — 250 goved

Na Oblo Videm-Krško so razpra vjali o melioraciji Krškega polja

Kmetijski strokovnjaki so ugovorili, da je na Krškem po- lju, jugozahodno od ceste Vi- dem-Krško—Kostanjevica okrog 500 ha zamočvirjenih površin. Če bi to področje meliorirali, bi bil hektarski donos 4 do 5-krat večji. Sedaj ne morejo na tem področju rediti niti 50 krav, medtem ko bi jih po melioraciji lahko redili 250.

Področje med Velikim Pod- gomom in Malim Braševim do Krakovskih gozdov obsega 212 hektarov obdelovalne zemlje in 175 ha izsekanih površin. Na tem področju so že napravili odvod- nika Kalce—Naklo in del odvod-

nika Jesenovci—Krič—Raški de- li. Za nadaljnje delo je na razpo- lago pri okrajni Vodni skupno- sti 17 milijonov dinarjev, kar daje možnost za nadaljevanje teh del. Ker bi družba vložila znatna sredstva za izboljšanje omenjene zemlje, so na posve- tu sklenili, naj kmetijske za- druge sklenejo s prizadetimi lastniki proizvodne pogodbene odnose. Prizadetim lastnikom se bo znatno zvečal hektarski donos, zato je njihova naloga, da del stroškov povrnejo. Prav zaradi tega so imenovali komi- sijo, ki bo proučila obliko od- nosov, dobo trajanja pogodbe

ter kako se bo pristopilo k delu. Izdelali bodo tudi kalku- lacijo sedanje in pogodbene proizvodnje ter na tej podlagi prikazali kmetovalcem kako važno je njihovo sodelovanje.

Dela bodo nadaljevali v okviru investicijskega progra- ma na odvodniških s krtičnimi in cevnimi drenažami, nakar bodo z raznimi agrotehničnimi ukrepi dosegli kvalitete in po- večane prideleke sena. Te pov- šine bi lahko uporabljali tudi kot njive, kjer bi gojili visoko donosne kulture kot so italijan- ska žita, krompir in koruza. To področje je zamočvirjeno po površinskih vodah in visoki pod- talnici. Letos bodo uredili glav- ni odvodnik, naslednje leto pa krtične in cevne drenaže, tako da bo to delo končano konec prihodnjega leta.

Po daljši razpravi so ugotov- ili, da je to delo zelo važno, zato bo komisija pripravila vse potrebno, da bodo začeli teren- ska dela že 1. marca. Ob tej priložnosti so podprli tudi akcijo za kolektivno zava- rovanje živine v vsej občini Videm-Krško. To pobudo naj prevzamejo kmetijske zadruge, ki bi na sestankih pojasnjevale kmetom, kakšne koristi bodo od tega imeli. Trenutno imajo kole-ktivno zavarovano živino le v Leskovcu.

Na območju bivše občine Vi- dem-Krško je okrog 4.500 go- ved in 800 konj. Če bi uspeli kolektivno zavarovati vso ži- vino, bi se znatno znižala zava- rovalna tarifa, plačane pa bi bile tudi veterinarske storitve.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

„Elektro-Maribor okolica“ v Mariboru

razpisuje naslednja mesta:

1. 5 ELEKTROTEHNIKOV
2. VEČJE ŠTEVILO KVALIFICIRANIH ELEKTROMONTERJEV
3. VEČJE ŠTEVILO VISOKOKVALIFICIRANIH ELEKTROMONTERJEV

Pogoj za sprejem pod 1: diplomiran elektrotehnik; pod 2: kvalificiran elektromonter; pod 3: delovodska ali mojstrska šola. Prošnje dostavite upravi podjetja do 20. marca 1959. 1175

1175

KINO

KINO UNION: premiera amer. Westerna... KINO KOMUNA: angl. film 'JAZ SEM KAMERA'... KINO VEC: franc. kriminalni film 'TO JE CAS MORILCEV'...

POSODINJSKO POMOČNIK: srednjih let sprejem. Ing. Gabrovsek... MIZARSKA POMOČNIKA: all priučenega ter delavko sprejem...

TAKOJ sprejemno administrativno-strojepisne za tehnični in finančni sektor... RAZPIS: Komisija za razpis službenih mest pri Centralnem higienskem zavodu v Ljubljani...

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE: Ljubljana, Mestni dom... SREDA, 25. febr. ob 19.30: Br. Nušič, 'Gospa ministrice', veseligr. Gostovanje v Dolinskem...

ROZPIS: Komisija za razpis službenih mest pri Centralnem higienskem zavodu v Ljubljani... OBJAVE: Občinski odbor združenja rezerвных oficirjev in podoficirjev...

ROZPIS: Komisija za razpis službenih mest pri Centralnem higienskem zavodu v Ljubljani... PREDAVANJA: Slovensko kemijsko društvo - šolska sekcija, obveščila, da bo predaval tov. ing. D. Kern...

KOLEDAR: Terek, 24. februarja: Matija. Sreda, 25. februarja: Saša. Dne 24. februarja 1848 se je začela v Parizu februarjska revolucija...

Upravni odbor 'MARIBORSKEGA TEDNA' razpisuje mesto dipl. ing. arhitekta. Nastop takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku o plačah...

7. III. 1959 V ZAGREBU DRUGO ŽREBANJE NAGRAD. Vsak zavitek PRILEPSKIH CIGARET ima nalepljeno številko. Shranite številke, ker lahko postanete dobitnik lepih nagrad.

Savica 58. Vaš nenadomestljivi prijatelj TELEKOMUNIKACIJE, Ljubljana. DIN 39.950. Pogrebovalno podjetje, ki vam ponuja vse vrste pogrebne službe.

Bombažna industrija 'Makedonka' - Štip. obveščila vsa zainteresirana podjetja, da bo 1. aprila 1959 v prostorih svoje tovarne na licitaciji prodala nov APARAT za egaliziranje na boben in z razpenjačem pri bombažni mikalnici.

MARIJA BIZJAK roj. KRESNIK knjigovodkinja. Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 25. februarja ob 16. uri iz hiše žalosti, Vevča št. 18, na pokopališču v Polju.

SINDIKALNE PODRUŽNICE. Izkoristite ugodno priložnost ter omogočite svojemu članstvu ceneno nabavo SVILENIH OSTANKOV. Za pomladansko sezono smo vam pripravili bogato izbiro svilenih ostankov od 1-5 metrov.

NEŽA ZUPANC. Pogreb bo v sredo, dne 25. februarja 1959 ob 17. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah. Zalujoči: Ela, France in Pavla, otroci; zet Jože, snaha Anica, vnuka Tonček in Franci ter ostalo sorodstvo.

MARIJA BIZJAK roj. KRESNIK knjigovodkinja. Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 25. februarja ob 16. uri iz hiše žalosti, Vevča št. 18, na pokopališču v Polju.

ZAHVALA - V neizmerni žalosti, ki nas je zadela s smrtno očeta, starega očeta, deda, tasta in strica JAKOBA OVNA. se zahvaljujemo vsem, za izrečeno sožalje ter vsem, ki so z nami sočustvovali ali darovali cvetje in ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

Dr. JOSIPA KUNCA veterinarskega inšpektorja v pokoj. Na zadnjo pot ga bomo spremili v terek, dne 24. februarja ob 4. popoldne iz njegove rojstne hiše na pokopališču v Logatcu.

ZAHVALA - V neizmerni žalosti, ki nas je zadela s smrtno očeta, starega očeta, deda, tasta in strica JAKOBA OVNA. se zahvaljujemo vsem, za izrečeno sožalje ter vsem, ki so z nami sočustvovali ali darovali cvetje in ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

ZAHVALA - Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega draga VALENTINA DOBRAVCA spremili na njegovo zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, zlasti Društvu čebelarjev, stanovalcem hiše, Janševa št. 1, in učiteljskemu kolektivu Črnuče.

REKLAME NA NEBU

Amerika, dežela reklam, poznana zanimljivi piloti, ki z belim dimom piše po nebu reklamne napise. Piloti morajo biti seveda izvežbani akrobati. V izredno hitrih letovih nosijo s sabo okrog sto kilogramov kemikalij, ki dajo veliko

dima. Na snijem ozadju neba se najbolje vidi bel dim. Poskušali so tudi z zelenim, rdečim in rumenim, toda niti eden se ni obnesel tako kot bel. »Pisanje na nebu je izredno težavno. Reklamni napisi morajo biti čimkrajši. Ob popol-

nem brezvetrju ostane napisana beseda čitljiva okrog pol ure, v večini primerov pa samo pet minut. Letalec mora paziti, da »piše« protj severu, če je sonce na jugu, drugače bi se gledalcem med branjem reklamnih napisov bleščalo. Leteti mora čimhitreje, zakaj nekatere črke so dolge 25 kilometrov! Najbolj prikladna vrsta za »pisanje« so 3 do 4 kilometre visoke plasti atmosfere, kjer prihajo vetrovi najbolj enakomerno. Letalo se mora dvigniti do te višine v dvanajstih minutah ter nato mnogokrat strmoglaviti s hitrostjo več sto kilometrov na uro.

došli waleškemu princu (Welcome his Royal Highness the Prince) pa so se newyorški piloti zaskrbljeno čehljali za usesi.

Madžarski mikroskop

Madžarska tovarna optičnih izdelkov »Gama« je začela serijsko proizvajati nove vrste mikroskopov »3-D Kondenzor«, ki so ga konstruirali ing. Janoš Barabáš, docent Laslo Zeljok in prof. dr. Ferenc Klis. Posebnost tega novega mikroskopa je v tem, da poveča predmet, ki ga raziskujemo, plastično. Povečani predmet se vidi torej povečan v vseh dimenzijah. Posebna prednost tega izuma je v tem, da je mogoče »plastično« lečo montirati na vsak mikroskop.



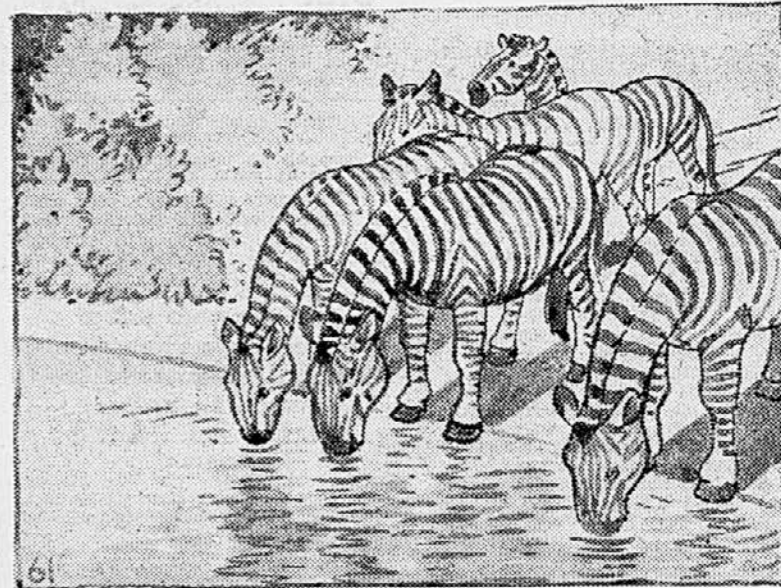
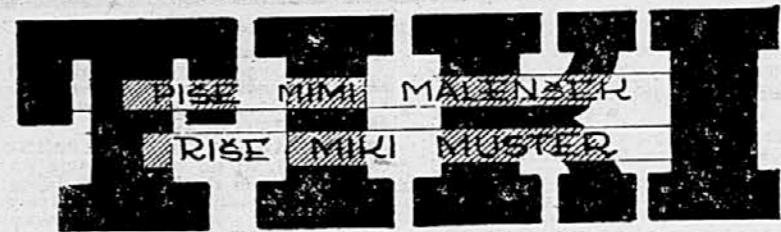
Gospod Klingebiel iz Pariza je eden redkih jubilarov. Praznoval je petdeseto obletnico, odkar vozi avtomobil. V vseh teh petih desetletjih ni zakrivil niti ene prometne nesreče. Prometna policija ga je odlikovala s častno medaljo.

ZANIMIVOSTI IZ TEHNIKE

Svedi gradijo pod zemljo dva reaktorja, ki bosta segrevala južno predmestje Stockholma in mesto Vasteras. Krožka topla voda bo nadomestila sedanjí sistem segrevanja z oljem. Projekt ne predvideva samo proizvodnje toplote, temveč tudi električnega toka. Reaktorja bosta lahko dala tudi do 200.000 KW. — Reaktorja bodo vgradili v steno in tako zmanjšali nevarnost izžarjevanja v primeru nesreče.

Ameriška družba General Electric je sporočila, da je začela obširno raziskavati vpliv radiacije na trdne snovi, tekočine in pline. Nedvomno je, da bodo izsledki teh raziskav spremenili dosedanja pojmovanja o teh snoveh. Hkrati bo družba ustvarila pogoje, kakršni so v vesolju, in bo proučevala tudi njihov vpliv na živa bitja.

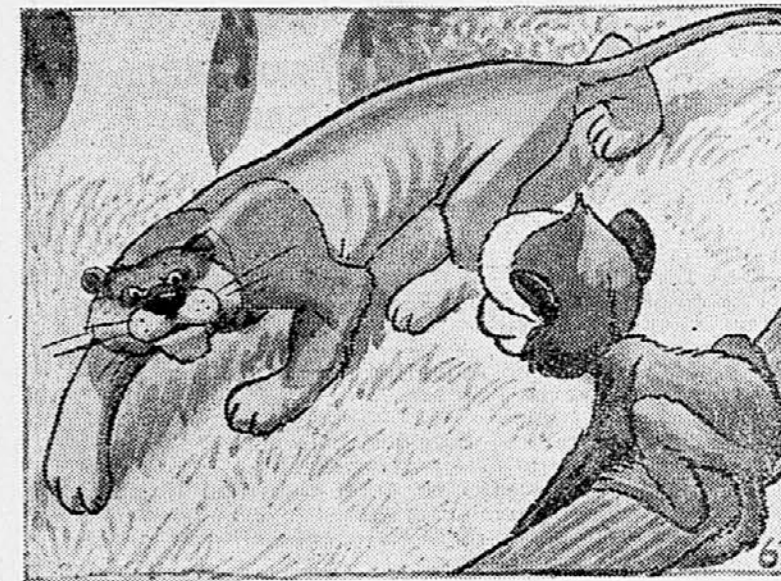
Svetovna električna industrija kaže zadnja leta težnja po prenosi vrtno vseh napetosti. V ZDA so po rekordnem daljnovodu prenašali 345.000 V. Po prejetih sporočilih so nedavno uspešno končali potokovanje pri prenašanju 500.000 V.



61. V pragozdu je morala biti strašanska suša, kajti vse zivali so se primikale k reki. Neke noči, ko je mesec velik in rdeč plaval nad pokrajino, je Tiki videl, kako so se reki približale zebre. V mesečini je različno videl njihove progaste hrbe. Biti so morale zelo žejne, ker so premagale bojazen pred zvermi in željno pile rečno vodo.



62. Potem je Tiki zaslišal prestrašen, grozen krik. Zebre so se razbežale — mednje je pošastna in orjaška planila levinja Rumenooka. Tiki je videl, kako je skočila neki zebri na hrbet. Se strašna, mogočna levinja se je morala pred sušo in žejo umakniti iz gozda! Tiki je naježil dlako in pridržal dih. Sedaj ob reki ne bo več tako prijetno!



63. Tiki se levinje sicer ni bal, saj je vedno govorila, da ne mara smrdljivega opicjega mesa. Kljub temu se je vedno umaknil na varno, kadar jo je videl prihajati pod drevesi. Rumenooka se je ošabno sprehajala ob robu gozda in ob reki, kakor da bi bila gozd in reka samo njena. Prav previden si moral biti, kadar si si hotel pogasiti žejo.

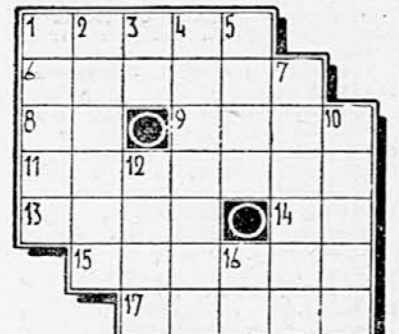
Elektronski »ovaduh«

Ce se bo iznajdba danskega inženirja obnesla, pomeni to znatno zmanjšanje števila avtomobilskih nesreč, pri katerih botruje alkohol. Danski inžen-

ir je nedavno konstruiral elektronsko napravo, ki jo montira na volan avtomobila. Napravo poganja posebna kemična zmes, ki spremlja tok v stiku z najmanjšo količino alkohola. Naprava je tako občutljiva, da reagira celo na neznamne hlape alkohola, ki prihajajo iz volnikovih ust, če je ta le v okusil alkoholno pljačo. Elektronska naprava je v zvezi s podobno napravo v motorju. V trenutku, ko »elektronski ovaduh« — tako so nazivali to napravo — čuti alkohol v sapi voznika, prilene druga naprava delovati in ustavi motor. Da bi ga zopet spravil v pogon, mora voznik odpreti zamotano šifrirano ključavnico, to pa lahko storil le, če je — trezen.

KRIZANKA

VODORAVNO: 1. osnutki, orisi, 6. lovec na majhne gladalce s cenjenim krznom in okusnim mesom, 8. kemični znak za ameriški, 9. eporni spev (orig.), 11. celotna ženska obleka, 13. veliko jezero v Sibiriji, 14. glasbena nota, 15. delaven, marljiv, 18. opera F. Flotowa.



NAVPIČNO: 1. nakaza, spaček, 2. zbornica, 3. italijanski spolnik, 4. znameniti filmski igralec in režiser (Charlie), 5. angleški plemiški naslov, 7. zmagovalec smučarskih tekem v Badgasteinu, 10. grška boginja modrosti, 12. čarovnik, žreči, 16. začetnici slovenskega kiparja, ki živi v Beogradu.

REŠITEV ZADNJE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. etf, 4. Mal, 7. Mariani, 9. uradnik, 10. tri, 11. ma, 12. (Anton) Aškerc, 13. oda, 15. kratki, 18. Tihj Don, 19. ina, 20. oro.
Navpično: 9. (oton) Zupančič.

PRI KOZMETIČNEM KIRURGU



— Nos se mi zdi prevelik, tovariš doktor, rad bi si ga dal operirati!
— Meni se zdi vaš nos pravešen!

Zavod za duševno defekte

HRASTOVEC-TRATE, p. Lenart v Slov. goricah

razpisuje mesti:

- MATERIALNEGA KNJIGOVODJE (-KINJE),
- ADMINISTRATORJA(-KE)

Pogoj: 1. srednješolska izobrazba z najmanj dvoletno prakso in znanjem stroještva; pod 2. dvoletna praksa z znanjem stroještva in ustrezno strokovno izobrazbo. — Samiška stanovanja in prehrana zagotovljena. Temeljna plača po Uredbi ZJU. — Nastop službe takoj. — Pismene ali ustmene poučbe predložite pri upravi zavoda. 1068

- OGLAS V SLOVENSKEM POROČEVALCU
- ZANESLJIV
- USPEHI

Hrabri pastir

Drobnilco makedonske vasi Jale Meke Reke je že več kot pol leta desetini volk, ki mu lovci niso prišli do živega. Te dni je 17-letni pastir Alil Tefikov varoval čredo ovc. Nenaodoma so psi zalajali, ovce pa so se v strahu razbežale. Volk se je pojavil nepričakovano, ob belem dnevu in zgrabil najbližjo ovco. Alil se ni ustrašil zveri, ki je mesarila plen, marveč jo je, čeprav neoborožen, hrabro napadel z golimi rokami. Volk je spustil ovco in se obrnil proti pastirju. Alil je zgrabil volka za vrat in ga da-

vil. Človek in močna zver sta se valjala po pašniku, pomoč pa ni bilo od nikoder. Skoro pol ure je trajal boj, dokler ni zmagal hrabri pastir in volka zadavil. Ko je zvečer prinesel zadavljenega volka v vas, je nastalo veliko veselje, saj je bil uničen krvočelnik sovražnik drobnice, ki je povzročil ve-

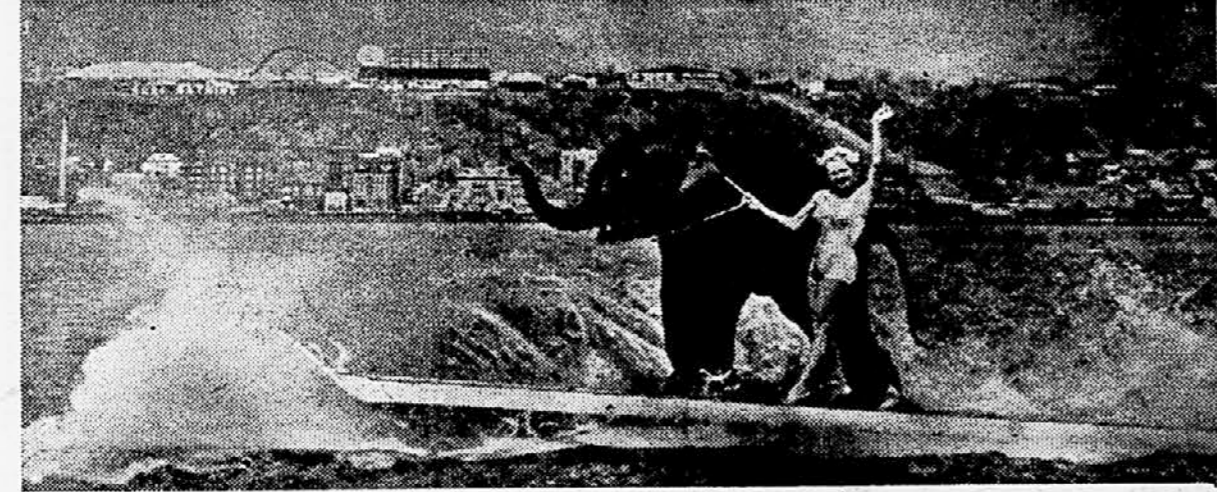
Ravnanje z elektronskimi možgani

Dandanes so elektronski možgani že nepogrešljivi, a težavno jim je slediti in z njimi pravilno ravnati. Kdor uravnava tak stroj, se mora priučiti novemu jeziku, ki razlaga, analizira in razstavlja probleme, da mu tako olajša nalogo in da more dobiti pravičen odgovor. To povzroča precejšnjo zamudo časa, pogosto pa pride tudi do pomot, ker je treba zelo paziti pri sprejemanju po posebnem ključu, kar je utrudljivo in enolično. Sedaj si poskušajo pomagati z elektronskim strojem, ki more sam organizirati in razlagati, tako da je »elektronska govorica« čimbolj preprosta in jasna. Da se ne bi nekega dne znašli pred pravim »babilonskim stolpom« elektronskih strojev, so ustanovili mednarodni odbor. Njegova naloga naj bi bila, da bi vsi elektronski možgani govorili »isti jezik«.

liko škode malim hrbovskim kmetom. Alil je prejel nagrado za volka, ki znaša v Makedoniji 8000 dinarjev.

Upravni odbor ZDRAVILIŠČA DOBRNA razpisuje mesto STALNEGA HISNEGA SEFA-ZDRAVNIKA zdravilišča in ZDRAVNIKA splošne prakse.

Pogoj: za šefa zdravnika: opravljen staž s strokovnim izpitom, opravljena specializacija iz ginekologije ali večletna praksa splošnega zdravnika z veseljem do ginekologije. — Za zdravnika splošne prakse: opravljen staž in strokovni izpit. Uprava zdravilišča se obvezuje, da bo nudila zdravniku možnost strokovnega izpopolnjevanja v raznih klinikah ali ustreznih zdraviliščih po pogodbi. Stanovanje zagotovljeno. — Plača po dogovoru. Upravni odbor Zdravilišča Dobrna 1052



V ZDA so zdresirali prvega slona (bolje rečeno slončka), ki mirno ostane na vodnih smučeh. Seveda so smučti umerjene po njegovem telesu. Dolge so tri metre ter grajene v obliki pravih plitvih čolnov.



»Na postaji?« je vprašal Dick. Elk je prikimal. »Vračal se je s severa, iz enega naslednjih mest: Aberdeena, Arbroatha, Edinburgha, Yorka ali Doncastra. Ni me videl, pa tudi jaz se nisem potrudil k njemu. Stotnik Gordon, kakšno mnenje imate o starem Bennettu?« Dick ni odgovoril. »Ali je on Zaba?« ga je izzival Elk. Dick Gordon se je nasmehnil. »Tako ne boste zvedeli zanj, Elk, in precej truda si boste prihranili, če si boste izbili iz glave, da boste z navzkrižnim spraševanjem prišli do ugodnih zaključkov.« »Saj nisem neumen, da tega ne bi vedel,« je zagodrnjal Elk. »Toda John Bennett mi je uganka. Če je on res Zaba, to noč vendar ni mogel biti v Johnsonovi jedilnici.« »Razen seveda, če se ni z motorjem odpeljal v Doncaster po alibi,« je rekel Dick, nato pa nadaljeval: »Radoveden sem, če bo doncastrska policija klicala naše poveljstvo. Morda bo pa kar sama opravila.« »Kaj opravila?« je vprašal Elk presenečeno. »V Marbberley Hallu pri Doncastru je bilo sinoči vlomljeno,« je rekel Dick, »ukradena je bila diamantna krona lady Fitzhermanove. To precej potrjuje vašo domnevo, kajne, Elk?« Elk ni odgovoril. Toda goreče si je zaželel, da bi imel kak izgovor za preiskavo Bennetovega čovčka.

njim, zato si ga večina previdnejših obiskovalcev še ni upala obiskati. Razvedelo se je, da se je tedaj nekaj zgodilo s Hagnom, zakaj po nočni raciji ga ni še nihče videl. Sirile so se nepotrjene govornice, da je zaprt. Ray ni povprašal po pismih, ki je šel skozi dvorano, zakaj v klub je dobival zelo malo pošte. Zato je bil nemalo presenečen, ko mu je natakar prinesel dve pismi. Eno je bilo večkrat zapečateno in težko, drugo pa manjše. Najprej je odprl večjo kuverto in s prstom potipal vsebino. Ugotovil je, da ni v njej nič drugega kot denar. Ni si ga upal izvleči na svetlo, niti pred maloštevilnimi gosti ne. S prsti je otipal, da je denarja precej, in bil je zadovoljen. Sporočila ni bilo, toda drugo pismo je bilo naslovljeno z isto pisavo. Odprl ga je. Bilo je brez nagovora ali datuma. S pisalnimi strojem je bilo natipkano tole: »V petek zjutraj oblecite obleko, ki vam bo poslana, in se napolnite po deželni cesti proti Nottinghamu. Povzemite ime Jim Carter. Vse potrebne listine, izstavljene na to ime, boste našli v žepih obleke, ki vam jo bo še danes dopoldne prinesel poseben sel. Od tega trenutka dalje se ne smete več kazati v javnosti, se briti, sprejemati obiske, niti koga obiskovati. Kakšno delo boste opravili v Nottinghamu, vam bomo sporočili kasneje. Ne pozabite, da morate hoditi po cesti, prenočevati pa v zavetiščih za brezposelne, ki jih klateži najčesteje obiskujejo. V Barnetu boste srečali na osrednji severni cesti pri devetem milniku znanca, ki vas bo poslej vso pot spremljal. Nadaljnja navodila boste prejeli v Nottinghamu. Zelo verjetno je, da pozneje ne boste več potrebni, če pa boste, vedite, da vas opravljeno delo nikakor ne bo osramotilo. Zapomnite si, da ste odsihmal Carter. Zapomnite si, da se ne smete briti. Ne pozabite na deveti milnik in petkovo jutro. Ko boste prepričani, da ste si vse to nepozabljivo vtisnili v spomin, vrzite pismo z ovitkom, kakor tudi kuverto, v kateri je bil denar, v kamin klubske jedilnice

in počakajte, da zgori. Opazoval vas bom.« Pismo je podpisal Zaba. Torej je naposled vendarle nastopila ura, ko ga Zaba potrebuje. Z bojaznijo jo je bil pričakoval in mislil, da bo zvedel najhujše. Zvesto se je držal navodil, stopil pred zvedavimi gosti s pismom in ovitkom k praznemu kaminu, prižgal vžgalico in vse troje zažgal, nato pa s čevljevem pomendral pepel. Puls mu je bil nekoliko hitrejši, srce je udarjalo glasneje, ko se je vrnil h kosilu, ki se ga še ni bil pritaknil. Zaba ga je opazoval — torej je tukaj! Pogledal je po maloštevilnih zasedenih mizah in se nenadoma srečal s pogledom moža, ki ga je ves čas ostro opazoval. Obraz se mu je zdel znan, ni se pa mogel spomniti, kje ga je videl. Poklical je natakarja. »Ne ozrite se takoj,« je rekel z zamolklim glasom. »Mi lahko poveste, kdo je možki, ki sedi v drugem pristenku?« Natakar se je malomarno ozrl. »To je gospod Joshua Broad,« je rekel. Skoraj isti hip je Joshua Broad vstal, prekoračil jedilnico in pristopil k Rayu. »Dober dan, gospod Bennett. Mislim, da se še ne pozna, čeravno sva oba člana Heronovega kluba in sem vas že večkrat videl tukaj. Moje ime je Broad.« »Bi hoteli sestiti?« Ray je le s težavo obvladal glas. »Vesel sem, da sem vas spoznal, gospod Broad. Ali bi hoteli obedovati z mano?« »Hvala,« je odgovoril Amerikanec, »sem že obedoval. Sicer sem pa slab jedec. Toda, če vas ne moti, bom pokadil cigareto.« Ray mu je ponudil cigaretnico. »Sem sosed vaše prijateljice, gospodične Lole Bassano,« je rekel Broad, ko si je izbral cigareto. »V Caverleyevem posloju ima stanovanje nasproti mojemu. Če se ne motim, sem vas že večkrat videl pri njej.«